

Regiunea de Dezvoltare Nord

Analiza Diagnostică a Regiunii Nord

**Elaborat de:
MTD SRL**

Cuprins

Abrevieri.....	iii
I. Analiza situației existente	4
2.1 Date generale	4
2.2 Amplasarea geografică și dezvoltarea spațială.....	5
2.3 Conectivitate, accesibilitate, infrastructură.....	9
2.4 Demografia.....	15
2.5 Dezvoltarea economică.....	21
2.6 Situația socială	24
2.7 Capacități instituționale regionale	27
II. Analiza SWOT.....	29
3.1 Puncte tari.....	30
3.2 Puncte slabe	30
3.3 Oportunități	32
3.4 Pericole	32
3.5 Concluzii	33

Abrevieri

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
APL	Administrația Publică Locală
BIM	Biroul Internațional al Muncii
BNS	Biroul Național de Statistică
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CNDR	Consiliul Național pentru Dezvoltarea Regională
DUP	Documentul Unic de Program
FNFM	Federația Națională a Fermierilor din Moldova
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
ISD	Investiții Străine Directe
MCDR	Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale
MF	Ministerul Finanțelor
ONG	Organizații Non-guvernamentale
POR	Planul Operațional Regional
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
RDCH	Regiunea de Dezvoltare Chișinău
RDN	Regiunea de Dezvoltare Nord
RDS	Regiunea de Dezvoltare Sud
RDT	Regiunea de Dezvoltare Transnistria
RDUTAG	Regiunea de Dezvoltare Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia
RM	Republica Moldova
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SDRN	Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord
SND	Strategia Națională de Dezvoltare
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională
SP	Sector Public
UE	Uniunea Europeană
VAB	Valoare Adăugată Brută

I. Analiza situației existente

2.1 Date generale

- Analiza situației socio-economice curente din cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord are drept scop prezentarea unei imagini de ansamblu asupra tendințelor de dezvoltare din cadrul acesteia, prezentând următoarele domenii:
 - Amplasarea geografică și dezvoltarea regiunii, cu structura administrativă și aspecte de mediu (rețea hidrografică, zone naturale protejate, resurse minerale, caracteristici climatice);
 - Acces la infrastructură, cu rețelele rutiere inter- și intra-regionale, rețelele de apă potabilă și canalizare, gaz, electricitate, servicii internet;
 - Demografie, cu populația prezentată conform factorilor de sex, vârstă, tendințe în procesul migrațional;
 - Dezvoltare economică, cu profilul sectorial al RDN și investițiile în regiune;
 - Situație socială: nivel de sărăcie și de deprivare;
 - Capacitate instituțională, cu principalii parteneri regionali.
- Principalii indicatori de dezvoltare sunt prezentați în tabelul de mai jos, conținând populația pe regiuni, în anul 2010, dintre care populația urbană și rurală, densitatea locuitorilor pe km², VAB și VAB per capita, investiții per capita ș.a.

Tabelul 1. Date generale privind Regiunile de Dezvoltare

	RDN	RDC	RDS	RDUTAG	RDCH	Total
Populația ¹ , 000 persoane	1010	1064	542	160	786	3,562
Pondere, %	28,35	29,9	15,2	4,5	22	100
Populația rurală, %	64,9	80,8	74,9	59,8	8,8	58,6
Populația urbană, %	35,1	19,2	25,1	40,2	91,2	41,4
Suprafața, km ²	10015	10636	7379	1848	568	30446
Pondere, %	32,9	34,9	24,2	6,1	1,9	100
Densitatea, loc/km ²	100	100	73	87	1384	117
Valoarea adăugată brută (VAB), 000 mii MDL (2008)	7221	7059	3320	1158	16147	40785
Pondere, %	21	20	10	3	46	100
VAB per capita ² , MDL (2008)	7476	6899	6330	7442	21381	9855
Investiții per capita, MDL	1.928	1.520	1.871	2.863	7.430	3.054
Administrații publice locale de nivelul 2, unități	12	13	8	1	2	36
Administrații publice locale de nivelul 1, unități	315	329	209	18	25	896

Sursa: BNS, Powel 2009

¹ Datele cu privire la populație se referă doar la populația din dreapta Nistrului.

² Valoarea adăugată brută (VAB) și VAB per capita au fost calculate în prețurile anului 2006, pe baza datelor furnizate de Biroul Național de Statistică pe baza Anchetei Forței de Muncă.

2.2 Amplasarea geografică și dezvoltarea spațială

Date generale

3. Regiunea de Dezvoltare Nord se învecinează cu Ucraina la nord și la est, cu România la Vest, cu raionul Camenca în sud-est (RD Transnistria) și cu raioanele Ungheni, Telenești și Șoldănești, la sud (RDC).
4. Regiunea de Dezvoltare Nord cuprinde municipiul Bălți, 11 raioane (Briceni, Edineț, Dondușeni, Drochia, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnîța, Rîșcani, Sîngerei, Soroca), având o suprafață de circa 10.014 km² (1.001.394 mii ha), ceea ce înseamnă circa 29,6% din suprafața totală a țării.
5. În 2010, populația regiunii număra 1010 mii persoane (28,35% din populația țării), din care populație urbană 354,6 mii persoane (35% din totalul pe regiune).
6. Regiunea cuprinde 315 administrații publice locale, cu 571 localități și 20 orașe. Peste 60% din populație locuiește în localități cu până la 5 mii locuitori, iar 20% în localități cu 5-20 mii locuitori. Localitățile RDN constituie aproximativ 33,8% din numărul total pe țară, iar orașele ocupă o pondere de aproximativ 32 %.

Tabelul 2. Distribuirea populației pe localități

Locuitori	Unități Teritorial Administrative	%	Populație, mii persoane	%
0 -500	1	0.3	500	0.0
501-1000	27	8.6	21 900	2.3
1001-2000	134	42.5	201 400	20.7
2001-5000	127	40.3	374 400	38.5
5001-10000	17	5.4	116 000	11.9
10001-15000	4	1.3	49 200	5.1
15001-20000	2	0.6	31 700	3.3
20001-200000	2	0,6	55 000	5,7
200001-1 Mln	1	0,3	122 700	12,6
Total	315	100	972 800	100

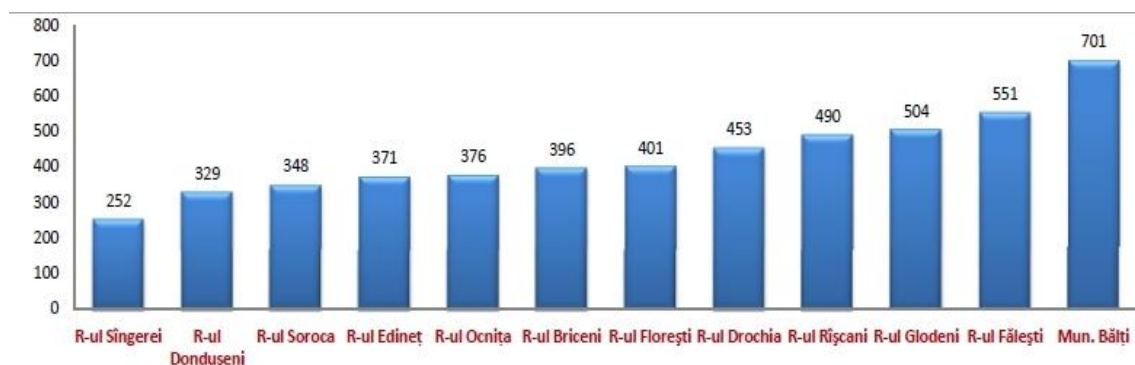
Sursa: Datele recensământului populației, 2004

7. În RDN, localitățile se clasifică astfel după numărul de locuitori: (a) Până la 5 000 locuitori: 5 orașe (Ghindești, Mărculești, Frunze, Costești, Biruința); (b) 5 000 -15 000 locuitori: 7 orașe (Lipcani, Dondușeni, Cupcini, Glodeni, Ocnîța, Otaci, Rîșcani); (c) 15 000 -25 000 locuitori: 5 orașe (Drochia, Edineț, Soroca, Fălești, Florești, Sîngerei) și orașul Bălți, cu 143,2 mii locuitori.
8. La 1 ianuarie 2010, populația regiunii număra 1010 mii persoane. Pentru perioada 2004-2008, s-a înregistrat o descreștere a numărului populației de 22,3 mii de persoane. Principalele cauze ale acestei descreșteri sunt sporul natural negativ și migrația populației.
9. IDAM reprezintă o sursă de furnizare a unor informații relevante, în baza cărora pot fi stabilite direcțiile de dezvoltare și de prioritizare a acestora, de alocare eficientă a resurselor financiare. În scopul realizării politicii de dezvoltare regională, IDAM constituie un instrument eficient de determinare a zonelor defavorizate în regiunile de dezvoltare și de reducere a discrepanțelor dintre nivelele de dezvoltare social-economică între regiuni și în interiorul acestora. IDAM este calculat anual de către Ministerul Economiei, începând cu anul 2005, iar actualmente, se iau în

calcul doar comunitățile rurale. În studiu sunt incluse 843 localități rurale din toate raioanele republicii, inclusiv localitățile din municipiile Chișinău și Bălți. IDAM și indicii de deprivare pe domenii oferă agenților de dezvoltare regională posibilitatea de a direcționa mai bine intervențiile în zonele care necesită o atenție sporită din partea autorităților, atât locale, cât și regionale. Agențiile obțin astfel un instrument de axare pe un domeniu concret și pentru monitorizarea progreselor. Beneficiile care pot fi obținute în rezultatul utilizării IDAM sunt: evaluarea performanțelor de dezvoltare a regiunilor/raioanelor/localităților; oferirea unui suport în gestionarea eficientă a politicii de dezvoltare regională și a resurselor financiare; crearea strategiilor și direcțiilor de dezvoltare la nivel de regiune de dezvoltare/raion/ localitate; atragerea donatorilor externi și locali; dezvoltarea capacităților actorilor implicați în realizarea politicii de dezvoltare regională. Pentru analiză au fost identificate 7 domenii, fiecare reprezentând un aspect aparte al deprivării rurale, acestea fiind: deprivarea de venituri; deprivarea economică; deprivarea demografică; deprivarea asistenței medicale; deprivarea educațională, deprivarea condițiilor de trai, deprivarea geografică Toate domeniile de deprivare menționate sunt dimensionate și combinate într-un singur indice de deprivare multiplă (IDAM). Conform prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare regională, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 158 din 04.03.2010, în perioada 2010-2012, eforturile Guvernului vor fi îndreptate spre consolidarea capacităților și condițiilor de dezvoltare în cadrul a trei regiuni de dezvoltare – Nord, Centru și Sud.

10. Indicele de deprivare multiplă este obținut prin combinarea indicilor de deprivare pe domeniile: deprivarea după venituri, deprivarea economică, deprivarea demografică, deprivarea asistenței medicale, deprivarea educațională, deprivarea condițiilor de trai și deprivarea geografică. IDAM arată că există diferențe mari în nivelele deprivării atât între raioane, cât și în cadrul acestora. Astfel, conform calculelor Ministerului Economiei pe anul 2008, cea mai deprivată localitate rurală din Regiunea de Dezvoltare Nord este în raionul Sîngerei (rangul 252). Cea mai prosperă localitate din regiunea respectivă este în mun. Bălți (rangul 701). Analizînd situația din raionul Sîngerei, ca cel mai deprivat raion din Regiunea de Dezvoltare Nord, observăm în cadrul acestuia extreme evidente. Extrema minimă este satul Bălăsești, cu rangul 8 (cea mai săracă localitate) și extrema maximă este satul Dobrogea Veche, cu rangul 710 (cea mai prosperă localitate din raion).

Figura 1. Deprivarea multiplă a localităților rurale pe raioane

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor devaforizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

Mediu

11. Relieful RDN cuprinde: Podișul Moldovei la nord, Câmpia Moldovei de Nord în centrul regiunii, Câmpia Prutului de Mijloc la vest, partea de nord a Podișului Nistrean la est și partea de nord a Podișului Moldovei Centrale la sud. Relieful regiunii este în mare parte o câmpie deluroasă, puternic divizată de văi, caracterizată de o înclinație generală de la nord-vest spre sud-est. Altitudinile maxime sunt la Lipnic (259m), Visoca (348 m) și Băxani (349m), la nord-est. Relieful regiunii este afectat puternic de alunecări de teren și eroziuni, cu o frecvență de 10-30 alunecări de teren/100 km², cele mai afectate fiind raioanele Rîșcani, Glodeni, Sîngerei (30-50 alunecări la 100 km²). În urma eroziunilor se formează în medie 5 ravene/10 km². Cele mai afectate de eroziuni, cu 20-30 ravene/10 km², sunt raioanele Ocnița și Soroca.
12. Clima este de tip temperat continental, cu veri calde și secetoase și ierni reci. Cantitatea medie anuală de precipitații înregistrată variază între 520-620 mm/m². Temperatura medie anuală este de +8 grade. Minimul absolut al temperaturii înregistrate este minus 36, iar temperatura medie în luna ianuarie este de -5 grade Celsius. Temperatura maximă înregistrată a fost +38, iar media temperaturii în luna iulie este de +20 grade Celsius. Raionul de nord este caracterizat de o cantitate optimă de precipitații, cu cea mai scurtă perioadă de vegetație activă, de 175 – 182 zile. În regiunea de sud acest indicator constituie 180 - 190 zile, cu cea mai scurtă perioadă fără înghețuri, de 178 -188 zile. Regiunea are condiții climaterice favorabile pentru creșterea cerealelor, a sfeclii de zahăr, a florii-soarelui, tutunului și pomilor fructiferi. De asemenea, este caracteristică frecvența înaltă a inundațiilor, a ploilor abundente, a alunecărilor de teren și vulnerabilitatea crescută față de hazardurile naturale și schimbarea climei.
13. Rețeaua hidrologică include râul Prut, care formează și o graniță naturală la vest, râul Nistru, care este o sursă apă pentru unele orașe din RDN și o graniță naturală la est. Bazinul hidrografic al Prutului include afluenții: Camenca, Ciugur, Răcovăț, Larga, Vilia, Draghiște, Gîrla Mare, Căldărușa. În RDN își are sursa râul Răut, cu afluenții: Căinar, Cubolta, Camenca, Ciulucul Mare. În regiune au fost realizate lucrări de amenajare pe cursul râului Prut, la Costești-Stîncă, unde se află cel mai mare lac de acumulare din regiune. Suprafața lacului este de 59 km², fiind al doilea lac artificial ca mărime din țară, după lacul de acumulare Dubăsari de pe Nistru.
14. Cea mai importantă resursă a RDN sunt solurile, care au bonitate înaltă și permit obținerea unor recolet bogate. RDN are următoarele tipuri de soluri: cernoziomuri tipice, argiloiluviale, levigate, cambice, freatic umede, soluri cenușii. Bonitatea medie a solurilor RDN este de 72 puncte. Cea mai înaltă bonitate, de 74 puncte, se înregistrează pentru solurile din raioanele Edineț, Briceni, Ocnița. 701,72 mii ha din totalul terenurilor RDN, de 1.001.394 ha, sau 70% sunt terenuri agricole. RDN dispune de condiții favorabile pentru creșterea cerealelor și a culturilor tehnice (zahăr, floarea soarelui, tutun etc.). În același timp, dat fiind faptul că regiunea are cea mai scurtă perioadă de vegetație activă și cea mai scurtă perioadă fără înghețuri, condițiile nu sunt potrivite pentru creșterea culturilor cu o perioadă de vegetație mai mare. În același timp, degradarea și contaminarea excesivă a solului, agravate de practicile agricole nocive mediului, eroziune, carst și alunecări de teren, precum și de stocarea inadecvată a chimicalelor agricole expirate sunt o cauză a situației critice a mediului regiunii. La aceste probleme se adăugă gestionarea nesustenabilă a deșeurilor solide și lichide, reciclarea neînsemnată a deșeurilor și a emisiilor gazoase.
15. Resursele minerale solide de care dispune regiunea sunt folosite în mare parte ca materiale de construcție. Calcarele sunt răspândite în raioanele Ocnița, Rîșcani, Edineț și Briceni. Nisipurile utilizate la fabricarea sticlei se găsesc în Ocnița, resursele de ghips se găsesc la Briceni, iar cele

pentru construcții - în raioanele Florești, Glodeni, Sîngerei, Ocnița și Soroca. Argila folosită pentru producerea cărămizii și a țiglei se găsesc în raioanele Florești, Glodeni, Râșcani, Sîngerei, Drochia, Bălți și Ocnița. În raionul Soroca se găsește unicul zăcămint de cretă tehnică din țară, precum și zăcăminte de granit, piatră de var; aici au fost descoperite zăcăminte de tripoli, utilizabile în producerea detergenților, a plăcilor de izolare termică și a zeoliților sintetici pentru dedurizarea apei. Însă valorificarea ineficace a resurselor minerale provoacă o creștere a volumului deșeurilor miniere și a celor rezultate din activitățile de construcție, precum și a impactului nefavorabil al acestora asupra mediului.

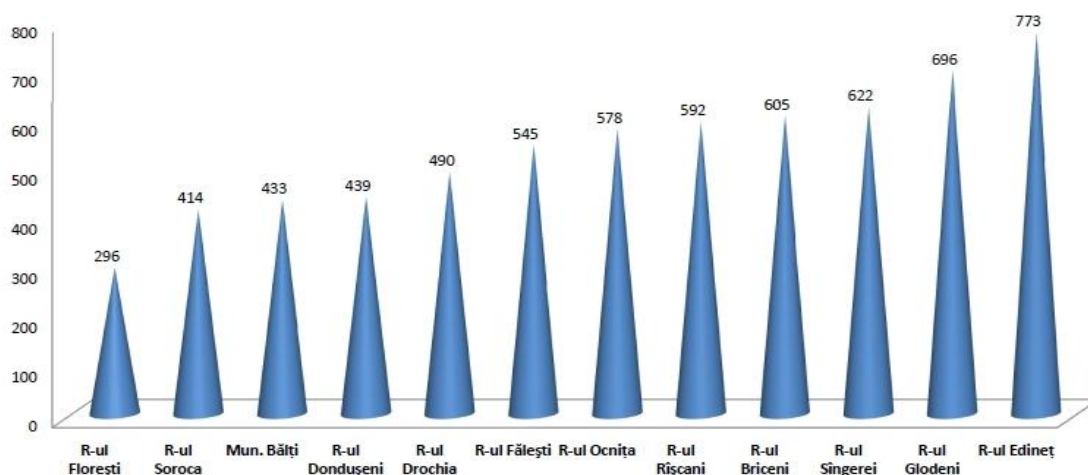
16. Regiunea are importante resurse de ape minerale: la nord predomină apele sulfato-bicarbonatato-calcico-sodice (Soroca, Bălți, Gura Căinarului), iar la nord-vest - apele bicarbonatato-sodice. Agenții economici exploatează sondele de apă minerală de la Soroca, utilizabilă în tratarea bolilor cardiovasculare și gastrointestinale, de la Gura Căinarului și de la Crișcăuți.
17. Datorită înlocuirii în ultimii ani a combustibilului solid cu gazul natural, în sectorul energetic și de termoficare, a fost redusă poluarea aerului. Din 1999 până în 2004, emisiile în atmosferă s-au redus cu aproape 25%. Însă ca urmare a creșterii considerabile a numărului de autovehicule, majoritatea vechi, poluarea cauzată de acestea a crescut cu aproape 30%.
18. Pădurile constituie aproximativ 27% din fondul silvic pe țară, zonei municipiului Bălți revenindu-i cea mai mică suprafață împădurită. Despădurirea, reducerea biodiversității, a zonelor umede, a fâșiilor forestiere, a spațiilor protejate de stat și utilizarea nesustenabilă a resurselor energetice afectează potențialul turistic foarte bogat al regiunii.
19. Pădurea Domnească din RDN este cea mai mare rezervație științifică din Moldova, aflată în lunca Prutului de Mijloc. Suprafața totală a rezervației este de 6032 ha. Suprafața pădurilor din cadrul acesteia constituie 3054 ha sau 52% din totalul suprafeței ei. Majoritatea pădurilor sunt alcătuite din stejar - 17,7%, plop-alb - 17,8% și salcie albă - 6,3%. Rezervația adăpostește peste 79 specii de plante rare.
20. Grădini de arhitectură peisagistică și dendrologice:
 - Parcul Țaul, din satul Țaul, cu o suprafață de 46 ha. Colecția botanică cuprinde circa 150 de specii, din care aproximativ 100 sunt exotice. Parcul adăpostește acum aproximativ același număr de specii de animale ca la începutul secolului al XX-lea, însă în număr mai mic. Aici pot fi văzute căprioare, rațe și lebede albe.
 - Parcul din apropierea satului Rediul Mare, cu o suprafață de 10 ha, alcătuit din 4 poieni. Parcul cuprinde diverse specii de foioase, 26 specii și forme de arbori și arbuști, printre care și castanul porcesc, arțari argintii, stejari pedunculați, plopi albi.
 - Parcul din Mîndîc, la 4 km de satul Mîndîc și 7 km de satul Cotova, cu o suprafață totală de 16,4 ha. Parcul se remarcă prin o colecție de specii florale și dendroflorale rare și valoroase pentru întreaga țară. Parcul este format din 15 alei, 5 izvoare, 3 lacuri și 2 pâraie mici.
21. Alte rezervații peisagistice valoroase:
 - Parcul din satul Pavlovka – 18,3 ha, Aleea de tei dintre satele Pavlovka și Larga, care acoperă 3 ha, Parcul „Iasnaia Poliana” (12,8 ha), Parcul din satul Branzeni (2 ha), Parcul din satul Hincauti (27 ha), Parcul din satul Stolniceni (3 ha). De asemenea, rezervația din raionul Ocnița și rezervația din raionul Briceni.

2.3 Conectivitate, accesibilitate, infrastructură

Conectivitate

22. Deprivarea geografică vizează accesul unei localități la anumite posibilități de dezvoltare, estimate prin distanțe medii pînă la piață, orașul vecin, precum și prin calitatea drumurilor din localitate. Accesul la piețe este foarte important în zonele rurale, care trebuie să comercializeze produse agricole. Starea în care se află drumurile din localitate, în special în condiții meteorologice nefavorabile, reduce accesul populației rurale la serviciile de educație, sănătate, precum și la piețele din orașe. Atît distanța pînă la un centru comercial, cît și calitatea drumurilor, măsoară nivelul deprivării geografice. Conform calculului IDAM pentru anul 2008, Raionul Florești este cel mai deprivat din punct de vedere geografic (rangul 296). Cel mai puțin deprivat este raionul Edineț (rangul 773). Decalajul între localitățile raionului Florești, este destul de mare, de la rangul 4 pentru Napadova, pînă la rangul 686 pentru Varvareuca.

Figura 2. Deprivarea geografică la nivel de raioane

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor devaforizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

23. Regiunea 11 puncte de conexiune internațională cu țările vecine, România și Ucraina. Cele mai multe puncte de legătură sunt la granița cu Ucraina – 4 puncte feroviare (Criva - Mămăliga, Larga – Kelmentî, Ocnîța – Sokireanî și Vălcineț – Moghilev-Podolsk); 6 puncte rutiere (Cirva – Mămăliga, Larga – Kelmentî, Ocnîța – Sokireanî, Otaci - Moghilev-Podolsk și Unguri – Bronnița); 2 puncte fluviale (Soroca – Ţekinovka și Cosăuți – Yampil) și 4 puncte rutiere simplificate (Medveja – Zelionaia, Lipcani – Podvorievka, Grimăncăuți - Vășkivți și Clocuşna – Sokireanî).
24. Conexiunea cu România se realizează în general pe la Costești – Stâncă, în ultimii ani fiind construite și alte două puncte la Lipcani - Rădăuți Prut și la Criva - Darabani. Legătura și relațiile economice, sociale, culturale cu UE și România au fost facilitate și impulsionate odată cu schimbarea puterii politice, în anul 2008.
25. La Sud, RDN are legătură cu Regiunea de Dezvoltare Centru, printr-o multitudine de trasee republicane și locale. În partea de sud-est, RDN se învecinează cu Regiunea de Dezvoltare Transnistria, pe drumul național R19 și podul Sănătăuca – Camenca, de pe Nistru.
26. Distanța până la cele mai importante centre comerciale este: Chișinău – 100-190 km; Botoșani – 70-200 km; Suceava – 140-270 km, Cernăuți – 50-260 km, Jitomir – 200-400 km. Distanțele

pîna la principalele orașe ale țării sunt: Bălți – Chișinău: 131 km, Bălți – Ungheni: 77 km, Bălți – Tiraspol: 202 km, Bălți – Cahul: 263 km.

27. Toate unitățile administrative ale regiunii sunt parte componentă a două Euroregiuni: „Prutul de Sus” și „Siret-Prut-Nistru”, cu excepția doar a raionului Drochia.

Accesibilitate

28. Accesul la RDN este posibil pe patru căi: aeriană, auto, fluvială și feroviară.
29. RDN e singura regiune cu aeroporturi: Aeroportul internațional Bălți (Ledoveni) și Aeroportul Internațional Mărculești. Acestea însă sunt utilizate la capacități minime, furnizând servicii de transport de mărfuri pe rute interne și doar ocazional pe rute externe.
30. Aeroportul Bălți (Ledoveni) este civil, iar cel din Mărculești (raionul Florești) este militar și civil, ambele fiind internaționale. De la Aeroportul din Bălți pot fi transportați călători și mărfuri, dar prezent acesta este utilizat doar pentru curse speciale. Pista de decolare-aterizare poate suporta avioane de tipul IL-18, AN-12, YAC-42 și TU-134 și a celor din clase mai mici.
31. Aeroportul din Mărculești este cel mai mare aeroport de transport de mărfuri din regiune. Acesta permite exploatarea diferitor nave aeriene, inclusiv de tip IL-76, TU-154, Boeing, Airbus și marfă de mare tonaj, efectuând zboruri la orice oră, de asemenea, în condiții meteorologice dificile.
32. RDN este traversată de un singur traseu rutier internațional: Coridorul Giurgiulești-Briceni (GBC), cu o lungime de 460 km, care nu a fost finisat și două trasee naționale, M14 și M2. Căile de transport internaționale și naționale care traversează regiunea sunt:
- În direcția nord, spre orașele Cernăuți-Jitomir-Lvov-Varșovia: M14 pînă la hotarul cu Ucraina și în continuare pe traseul E583.
 - În direcția nord-est, spre orașele Vinnitsya-Kiev: M2 pîna la hotarul cu Ucraina și în continuare pe traseul A253 și E95.
 - În direcția sud, spre orașele Chișinău-Cahul-Galați-Tulcea-Constanța-Varna-Istanbul: M14 pînă la hotarul cu Ucraina și în continuare pe drumul european E80.
 - În direcția sud-est, spre orașele Chișinău-Odesa-Nicolaev-Herson-Yalta: M2 și R30 pînă la frontiera cu Ucraina și apoi pe drumul European E581.
 - În direcția vest, spre Botoșani-Suceava-Cluj-Oradea-Budapesta: DN E581.
33. Legătura cu Regiunea de Dezvoltare Centru se realizează pe traseele M14, M2 și R13, R14, R17. Legătura cu Regiunea de Dezvoltare Transnistria se realizează prin satul Sănătăuca, pe traseul național R19. Drumul M14 traversează RDN de la nord la sud. Intensitatea circulației este de 1200-5400 unități de transport pe zi, în ambele direcții. Sectoarele cu circulația cea mai intensă sunt în apropierea orașelor Edineț și Bălți, unde se înregistrează peste 5000 de unități de transport în 24 ore. Drumul M2 asigură legătura în direcția nord-est. Intensitatea circulației variază de la 1180 pînă la 12250 unități de transport pe zi, cele mai aglomerate sectoare fiind intrările în orașul Soroca și intersecția spre Florești - Bălți.

Infrastructura

34. Distanțele dintre punctele extreme ale regiunii sunt de aproximativ 170 km nord-sud și de aproximativ 130 km vest-est. În medie, centrele raionale se află la o distanță de 55,3 km față de mun. Bălți.

35. Legătura dintre orașe este asigurată drumurile naționale, între Bălți-Edineț-Briceni; Soroca-Drochia-Râșcani-Coștești și Soroca-Florești-Bălți-Fălești sau prin Bălți, care asigură tranzitul între raioanele de nord și de sud. Traseele internaționale și naționale sunt în stare destul de bună, cu unele porțiuni de drum deteriorate.
36. Lungimea totală a drumurilor publice constituie circa 3,4 mii km sau 36,2% din lungimea totală a drumurilor din țară. Dintre acestea, 31% sunt drumuri naționale, acoperite cu îmbrăcăminte rigidă. Ponderea drumurilor locale este de 39,4, dintre care 94% au îmbrăcăminte rigidă. Densitatea drumurilor publice din regiune de 33,6 km/100 km²; care plasează regiunea pe primul loc, devansând RDC și RDS, media acestui indicator fiind mai mare decât media națională. Cea mai mare densitate a căilor de transport se regăsește în raioanele Briceni, Soroca și Ocnîța, iar la polul opus se află raioanele Drochia și Glodeni.

Figura 3. Densitatea drumurilor publice, km/100 km² pe raioane, anul 2009

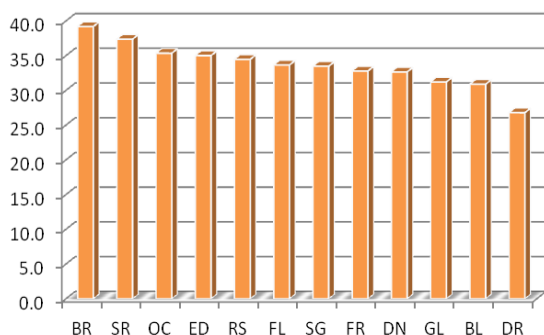
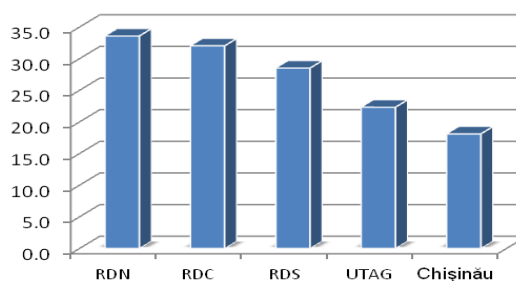

Figura 4. Densitatea drumurilor publice pe regiuni, km/100 km², anul 2009

Sursa: BNS

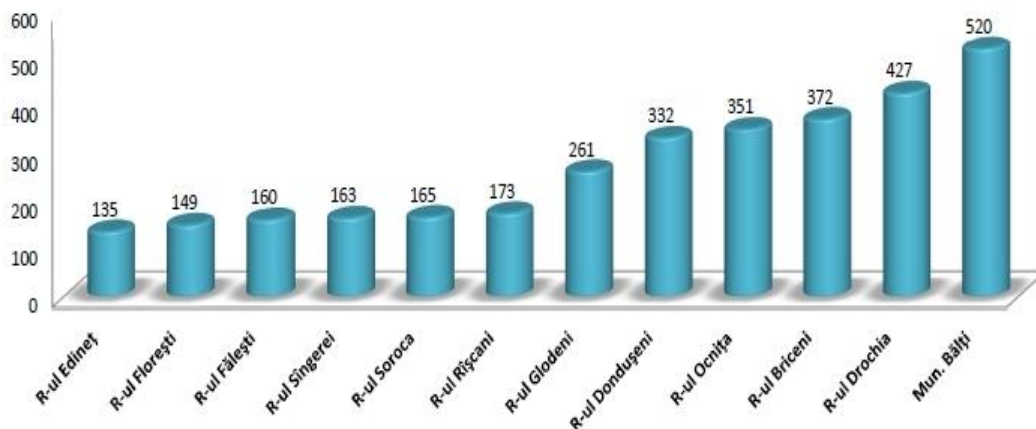
37. Densitatea rețelelor de cale ferată cea mai mică din țară și constituie 2,1 km /100 km², sub media națională de 3,3 km/100 km². Principalele puncte de conexiune feroviară se află în municipiul Bălți și în orașul Ocnîța, cu rute spre: Rusia (Moscova și Sankt Petersburg), Belarus (Minsk), Ucraina (Kiev, Cernăuți, Ivano-Frankovsk). Calea ferată internațională trece prin Chișinău – Ungheni – Bălți – Ocnîța, iar rutele de importanță regională sunt Bălți- Rîbnița, Bălți-Glodeni, Bălți-Slobodca și Bălți-Cupcini.
38. Calea ferată oferă avantaje nete, deoarece punctele feroviare intraregionale, de la Bălți și Ocnîța, sunt și o cale de acces către Ucraina, Rusia, Belarus și UE. Rețeaua de cale ferată este de un singur tip, cu o linie. Numărul trenurilor de pasageri este de 1-6 garnituri/zi și 2-4 garnituri marfare/zi. Principalele probleme pe care le pune organizarea traficului sunt: asamblarea necorespunzătoare, care îngreunează gestionarea fluxului de vagoane, amenajările pentru triaj, care sunt pe o singură platformă, mecanizarea insuficientă a stațiilor de sector.
39. RDN dispune de două puncte navale de trecere a frontierei, pentru transportul mărfurilor și pasagerilor, utilizate la capacități minime (podul Soroca-Țekinovka și podul Cosăuți-Yampol). Date fiind adâncimea și dimensiunile albiilor râurilor Nistru și Prut, se navighează doar cu marfare de mic tonaj și ambarcațiuni pentru pasageri.

Alimentarea cu apă și canalizare

40. Nivelul utilităților disponibile la nivel local și starea generală a caselor indică o altă formă a deprinderii, care afectează direct populația, precum numărul locuințelor fără acces la apă potabilă sau la servicii, fără acces la gazul natural și încălzire centrală. Numărul mare de case

abandonate, starea cărora se deteriorează treptat, contribuie la apariția sentimentului de nesiguranță și la adâncirea tendinței de subdezvoltare a localității. Raionul Edineț are condiții de viață paupere, cu un grad de 135, fiind urmat de raionul Florești, cu rangul 149. Localitățile rurale din mun. Bălți au cele mai bune condiții de trai (rangul 520).

Figura 5. Deprivarea condițiilor de trai la nivel de raioane

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor devaforizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

41. La nivelul anului 2009, suprafața totală a fondului locativ al Republicii Moldova constituia 78,9 milioane metri pătrați, dintre care, pentru Regiunea de Nord , 23565,3 mii metri pătrați, cifră care depășește suprafața fondului locativ total al celorlalte regiuni de dezvoltare. Din aceștia, în RDN, 23,3 metri pătrați de suprafață totală revin în medie pe locuitor.
42. Alimentarea cu apă a locuințelor din RDN se realizează în mare parte din sursele de apă subterană, dar și din râurile Prut și Nistru. La începutul anului 2009, ponderea localităților cu acces la rețelele de apă potabilă era de circa 35% cu o creștere nesemnificativă față de anul 2006. 70% din apa pentru consum provine din fântânile arteziene. 80% din resursele de apă nu corespund standardelor de calitate a apei potabile. Acest fapt este cauzat de rețeaua de apeduct învechită și de standardele și condițiile tehnice de tratare a apei depășite.
43. Densitatea rețelelor de apeduct din RDN este depășită doar de municipiul Chișinău și depășește media națională. Cele mai multe localități cu acces la rețele de apeduct sunt în municipiul Bălți, raioanele Florești și Glodeni. Raioanele cu cea mai mică proporție sunt Fălești, Râșcani și Dondușeni. Se remarcă o discrepanță semnificativă între indicatorii calitativi și cantitativi ai apei furnizate în municipiul Bălți și celelalte localități. În majoritatea localităților, starea apeductelor este deplorabilă, deoarece în construcția rețelelor de apeduct sunt necesare resurse financiare semnificative, pe care autoritățile locale nu le pot acoperi. De aceea, este necesară implementarea unor programe de finanțare naționale și internaționale.

Figura 6. Densitatea rețelelor de apeduct pe raioane, km/100 km², anul 2009

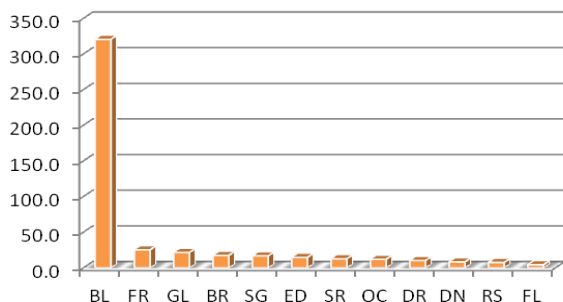
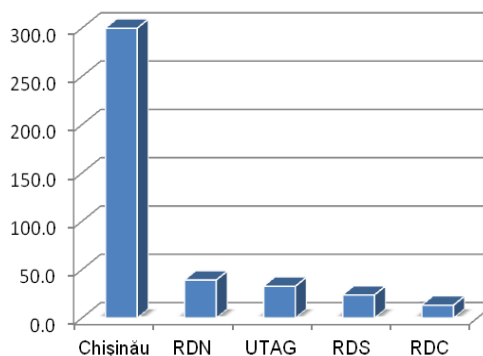

Figura 7. Densitatea rețelelor de apeduct pe regiuni, km/100 km², anul 2009

Sursa: BNS

44. Regiunea dispune de apeductul Soroca – Bălți, care livrează apă potabilă pentru municipiul Bălți și localitățile din zona învecinată traseului. Pentru creșterea numărului consumatorilor, se planifică racordarea la apeduct a încă 5 raioane de nord, Sîngerei, Florești, Drochia, Rîșcani și Telenești.
45. Calitatea apei potabile din regiune este proastă. Dat fiind că nu s-a investit în restabilirea instalațiilor de epurare biologică a apelor reziduale și în sistemele de canalizare, activitățile casnice și industriale au devenit surse majore de poluare. În prezent, nu funcționează nici a cincea parte din cele 580 de stații de epurare de până la 1990 și sunt epurate numai 67% din apele uzate. Impactul acestei stări de lucruri asupra dezvoltării umane este evident. Lipsa de investiții în infrastructura de evacuare și epurare are consecințe negative directe asupra sănătății populației, în special în mediul rural, cauzând maladii gastro-intestinale.
46. Sistemele de canalizare sunt puțin dezvoltate, situația fiind similară cu cea a întregii țări. Sistemele de canalizare funcționează, în mare parte, doar în localitățile urbane. Densitatea rețelelor de canalizare este de aproximativ 20 km/100 km² sau cu 22,6% mai puțin față de media națională. La Bălți, acest indicator este de 9 ori mai mare, ceea ce înseamnă 185 km/100 km². Situația este agravată de starea tehnică a stațiilor de epurare, precum și de rețeaua de canalizare învechită. Orașul Soroca, având o populație de circa 40 mii locuitori, nu are acces în general la servicii de epurare, iar apele pluviale sunt deversate direct în Nistru. Zilnic, în râu sunt deversate 2040 tone de deșeuri, care nu sunt tratate.
47. Infrastructura și managementul deșeurilor menajere sunt foarte puțin dezvoltate. La nivel regional, se consemnează un nivel înalt de poluare a solurilor, a apelor și aerului, cauzată în mare parte de lipsa sistemelor de management al deșeurilor și de infrastructura defectuoasă de colectare. Cu excepția municipiului Bălți, regiunea nu are întreprinderi, tehnologii sau practici de reciclare. RDN produce zilnic mii de tone de deșeuri menajere, colectate în peste 350 de depozite mici, amplasate, de regulă, la marginea localităților, majoritatea neautorizate.
48. Infrastructura de colectare a deșeurilor menajere ar trebui să prevadă colectarea lor în poligoane mari, care să permită separarea, reciclarea și colectarea biogazului rezultat din descompunerea deșeurilor nereciclabile. În regiune se planifică construcția a 4 poligoane mari (Glodeni, Drochia, Ocnița și Sîngerei), care vor asigura o mai mare eficiență în managementul deșeurilor.

Asigurarea cu gaze naturale

49. Asigurarea cu gaze naturale este realizată prin conductele magistrale din Ucraina: Ananiev – Kotovsk – Florești – Drochia – Edineț – Alexeevka (Ucraina) și conducta Moghiliov-Podolski – Ocnîța - Bogorodceni. Cea mai mare pondere a consumatorilor sunt în municipiul Bălți și raioanele Ocnîța și Briceni. Raioanele cu cea mai mică pondere a localităților care au acces la rețeaua de gaz sunt Soroca, Sîngerei și Fălești. RDN poate stoca gazele naturale în galerii subterane și mine, însă aceste oportunități nu sunt valorificate.

Figura 8. Ponderea localităților gazificate pe raioane, anul 2009

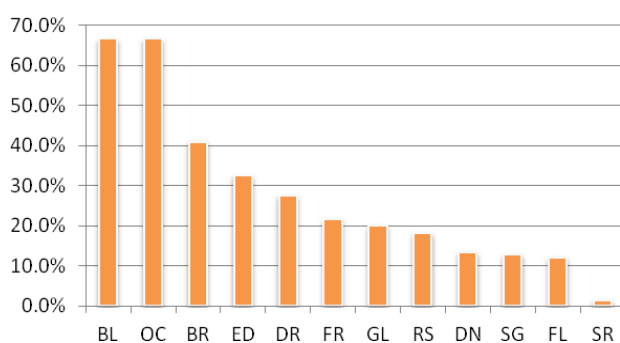
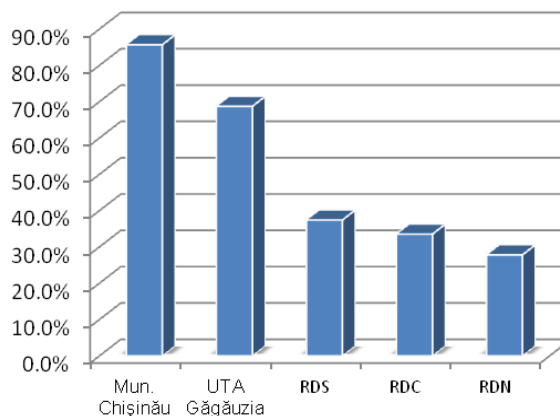

Figura 9. Ponderea localităților gazificate pe regiuni, anul 2009

Sursa: BNS

Asigurarea cu energie electrică și termică

50. Republica Moldova importă electricitatea și combustibilul pentru producerea energiei electrice și termice (în proporție de 98%). Aprovizionarea cu energie electrică a RDN se realizează prin intermediul rețelelor ÎS Rețelele electrice „Nord” și ale iSA „RED Nord –Vest”. Toate localitățile RDN sunt conectate la rețelele electrice. Fiecare consumator de energie electrice are încheiat un contract individual cu companiile de distribuție.
51. Municipiul Bălți are acces la serviciile furnizate de Centrala electrotermică „Nord”, cu o putere electrică stabilă (24,0 Mwt) și o capacitate de producere a energiei electrice de 57,7 mii kwt/h, dar aceasta acoperă doar municipiul Bălți. În raionul Rîșcani funcționează stația hidro-electrică Costești-Stîncă, care produce aproximativ 83 mln kwt/h. Resursele date sunt insuficiente pentru regiune. O soluție în acest context ar fi soluționarea litigiului care vizează activitatea centralei electrice de la Naslavcea (24,0 Mwt).
52. Accesul la energia termică reprezintă o problemă comună la nivel regional. Doar municipiul Bălți este asigurat cu energie termică, de la Centrala electro-termică „Nord”. Centralele termice din celelalte localități nu funcționează. Locuitorii blocurilor din localitățile negazificate și-au construit cazangerii autonome, unii sobe, iar alții folosesc alte mijloace electrice pentru a se încălzi. Specialiștii din domeniu nu aprobă faptul că regimul termic este atât de divers, dat fiind că influențează gradul de uzură a pereților blocurilor. Situația este similară și în instituțiile publice, care fie și-au instalat cazangerii autonome, fie au construit sobe. Casele particulare folosesc sobele, atât în orașe, cât și în mediul rural. Sursele de energie utilizate sunt lemnele și

cărbunii. Problemele principale ale acestui sector vizează lipsa resurselor energetice și pierderile mari de energie cauzate de uzura sistemelor termice.

Comunicații

53. Serviciile de telefonie fixă sunt asigurate de filialele SA „Moldtelecom”. Regiunea are 22 posturi telefonice la 100 locuitori, mai puțin față de media pe țară, dar indicatorul este mai mare în comparație cu celelalte regiuni. Cel mai înalt grad de telefonizare se înregistrează în municipiul Bălți și în raioanele Glodeni, Soroca, Râșcani, iar cel mai scăzut în raioanele Fălești, Florești și Sângerei. Rețeaua de telecomunicații este în continuă dezvoltare, exprimată în indicatori cantitativi și calitativi.

Figura 10. Numărul posturilor de telefon ce revin la 100 locuitori pe raioane

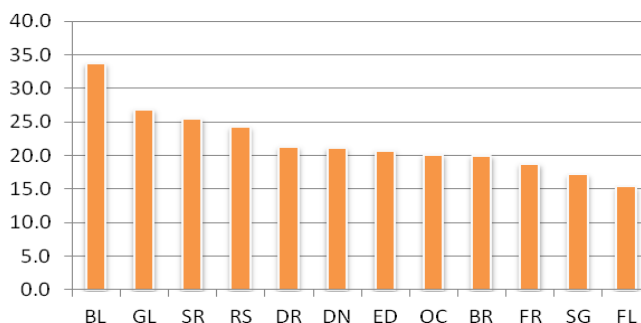
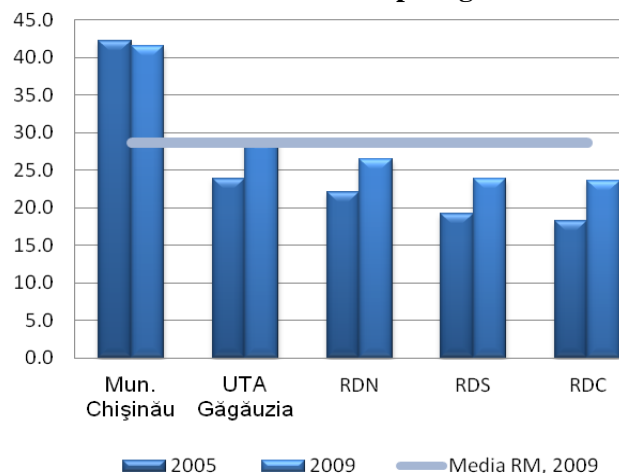

Figura 11. Numărul posturilor de telefon ce revin la 100 locuitori pe regiuni

Sursa: BNS

54. În orașul Edineț, Moldtelecom a oferit servicii de telefonie gratuită, în cadrul proiectului din campania socială „Un apel - o Speranță”, implementat la maternitatea orașului. Aici a fost instalat un telefon public în holul maternității, iar peste 2500 de mame vor putea comunica gratuit și nelimitat pe întreg teritoriul orașului Edineț, precum și cu alte localități din republică, peste hotarele țării sau spre mobil, prin intermediul cartelelor tete-a-tete de la Moldtelecom.
55. Serviciile de telefonie mobilă sunt prestate de operatorii „Orange”, „Moldcell” și „Unité”, care au acoperire pe întreg teritoriul regiunii. Deși costurile sunt înalte, conform datelor, se remarcă o tendință de creștere constantă pentru ultimii trei ani a numărului utilizatorilor.
56. Accesul la Internet al regiunii este redus. Conform datelor Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, mai puțin de 11,8% din populație are calculatoare conectate la rețea. Persoanele juridice sunt conectate la internet în proporție de circa 30%, cu o discrepanță între mediul rural și urban de 90-10%. Instituțiile publice sunt în marea lor majoritate conectate la internet. În localitățile urbane, funcționează 2-5 internet-café-uri.

2.4 Demografia

57. Problemele demografice cu care se confruntă regiunea și țara în general sunt: depopularea, criza reproducerii, îmbătrânirea demografică și emigrația excesivă.

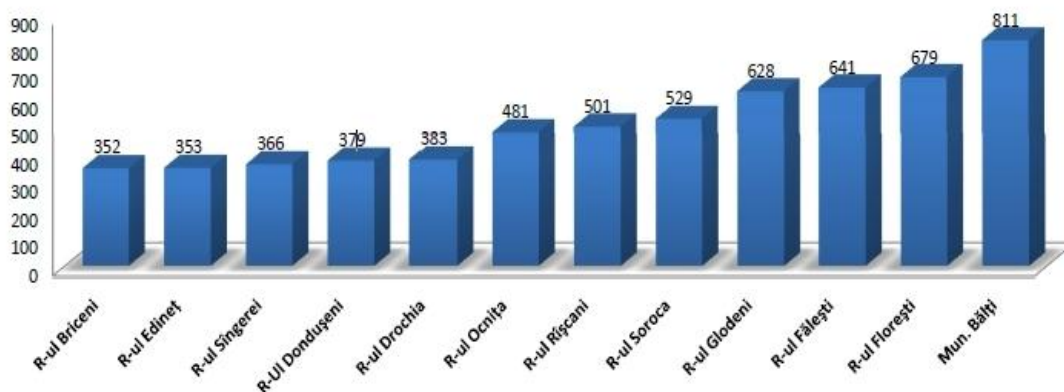
Moldova se confruntă cu o problemă gravă, cea a depopulării. Factorii care determină depopularea sunt: (a) reducerea reproducerii și în special a natalității; (b) modificarea

comportamentului de reproducere al populației; (c) emigrația excesivă a persoanelor de vârstă reproductivă; (d) dorința de manifestare socio-economică a persoanelor de sex feminin. Republica Moldova pierde zilnic 15-30 persoane din numărul total al populației.

58. La 1 ianuarie 2010, populația RDN constituia 1010 mii persoane. Această valoare urmează un trend negativ general, caracteristic acestei perioade. Numărul populației a scăzut în cadrul tuturor unităților administrative, cu excepția raionului Ocnița. Numărul populației RDN s-a diminuat în perioada dată cu 22,3 mii persoane, valoare care le depășește pe cele pentru regiunile centru și sud.
59. Numărul școlilor de zi, al gimnaziilor și liceelor din RDN, era în anul 2009 de 491 instituții, față de totalul de 1505 pe țară, fiind depășit doar de cel al instituțiilor de învățământ preuniversitar din Regiunea Centru. Numărul elevilor înmatriculați, la nivelul anului academic 2009-2010, este de 111.946, față de totalul de 413.657 de elevi înmatriculați. Se observă, față de anii anteriori, o descreștere generală constantă a numărului elevilor. În același timp, în Regiunea de Nord, numărul copiilor din cadrul instituțiilor preșcolare, precum și al cadrelor didactice, a înregistrat o creștere, în perioada 2007-2009. Numărul instituțiilor de învățământ secundar profesional este cel mai mare în raport cu celelalte regiuni, de 28 de școli, față de totalul de 75 de instituții pe țară, cu 4186 absolvenți față de totalul de 12854 absolvenți în anul academic 2009-2010. Municipiul Bălți dispune de 6 colegii - față de municipiul Chișinău, cu 21 colegii - cu 289 absolvenți în anul academic 2009-2010.
60. Potrivit ultimelor studii în domeniu, sărăcia are un impact major asupra migrației, determinând emigrarea populației tinere și descreșterea numărului populației. În acest context, prezentăm mai jos deprivarea de venituri la nivel de raioane.
61. Pentru calcularea deprivării de venituri, mai jos sînt expuși indicatorii care permit măsurarea la cel mai scăzut nivel de dezagregare:
 - Proporția persoanelor în vârstă care primesc alocații în totalul populației;
 - Proporția persoanelor care primesc indemnizații pentru copii (finanțate din bugetul asigurărilor sociale de stat), în totalul populației;
 - Proporția beneficiarilor de indemnizații lunare pentru întreținerea copilului cu vârsta între 1,5 și 16 ani (persoanelor neasigurate, BS), în totalul populației,
 - Proporția populației fără un loc stabil de trai, în totalul populației.

În Regiunea de Dezvoltare Nord, conform calculelor din 2008, cea mai defavorizată localitate în domeniul deprivării de venituri este în raionul Briceni (rangul 352). Localitatea cea mai puțin deprivată în domeniul respectiv se află în mun. Bălți (rangul 811). Astfel, în raionul Briceni, cea mai deprivată localitate din punct de vedere al veniturilor este Grimancauți, cu rangul 59. Cea mai prosperă localitate este Criva (rangul 840).

Figura 12. Deprivarea de venituri la nivel de raioane

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor devalorizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

62. Densitatea medie a populației RDN este de 100 locuitori/km², fiind aceeași ca pentru RDC și inferioară doar celei pentru municipiul Chișinău (1384 locuitori/km²). Densitatea maximă înregistrată, atât în regiune cât și în întreaga țară, este în municipiul Bălți, cu 1898,5 locuitori/km², urmat de raionul Soroca (97 locuitori/km²), pe primul loc în regiune. Cea mai mică valoare a densității populației se consemnează în raionul Dondușeni (71 locuitori/km²).
63. Structura populației este în general echilibrată din punct de vedere al distribuției pe sexe. Astfel, populația masculină constituie 47,6%, iar cea feminină 52,4%. Raportul este similar atât la nivel de țară, cât și la nivel regional. Majoritatea populației locuiește în spațiile rurale, în proporție de 65%. Ponderea populației urbane din regiune este superioară celei din centru și sud, fiind depășită doar de cea pentru Chișinău.

Figura 13. Structura pe sexe a populației, pe regiuni de dezvoltare, la 1 ianuarie 2010

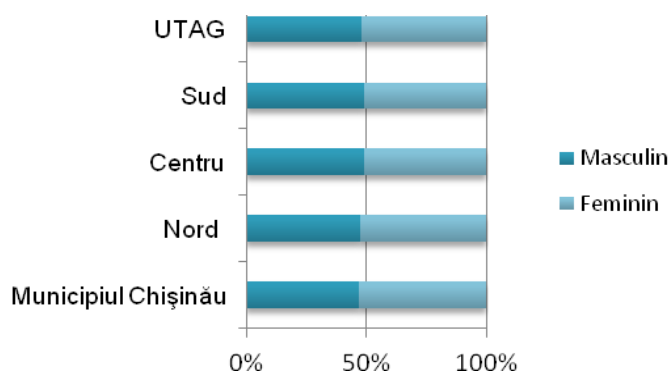
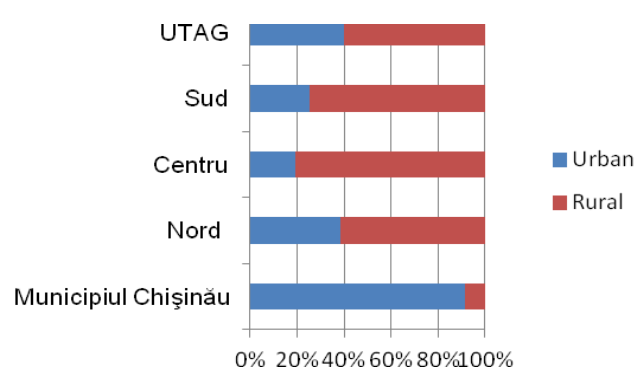

Figura 14. Populația stabilă pe medii, pe regiuni de dezvoltare, la 1 ianuarie 2010

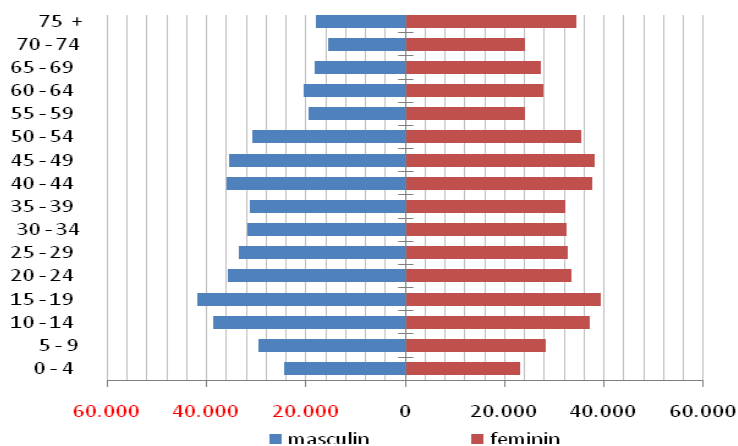
Sursa: BNS, 2010

Structura pe vârste a populației

64. Analiza grupelor de vârstă din cadrul populației arată că RDN este afectată, la fel ca întreaga țară, de fenomenul de îmbătrânire demografică. Tendințele actuale sunt de scădere a numărului tinerilor, care emigrează în căutarea unui loc de muncă, reducându-se astfel și natalitatea. Procesul de îmbătrânire va continua să se accentueze în următorii ani. Structura pe vârste suferă

modificări esențiale: dacă în 1961 vârsta medie a populației era de 27,5 ani, atunci în 2004 media a atins 35,6 ani.

Figura 15. Structura și ponderea pe grupe de vârstă a populației, anul 2004

Sursa: Datele recensământului populației

65. În Regiunea de Nord, ponderea grupei de vârstă 0-14 ani este cea mai mică, iar cea de peste 60 de ani este cea mai mare din țară. În context demografic, este nevoie de măsuri de impulsivitate a natalității și de suținere a persoanelor în etate.

Mișcarea naturală a populației și deprivarea demografică

Tabelul 3. Mișcarea naturală a populației, la 1000 locuitori (2006-2009)

	2006	2007	2008	2009
natalitatea	10,0	9,8	10,0	11,1
mortalitatea	14,2	14,1	14,2	14,0
sporul natural	-4,2	-4,3	-4,2	-2,9

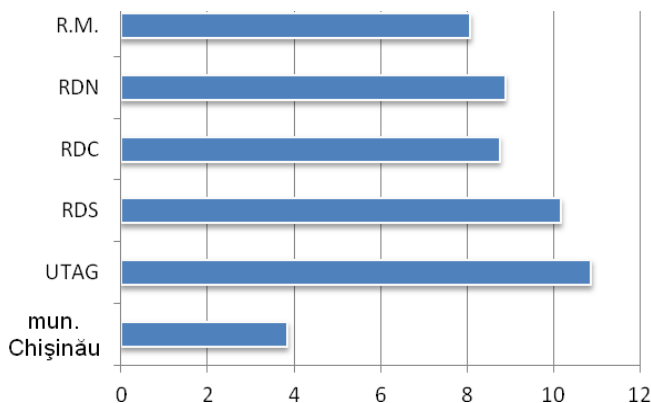
Sursa: Biroul Național de Statistică

66. Starea de sănătate a populației poate fi măsurată prin câțiva indicatori puși la dispoziție de BNS pentru anul 2009. Astfel, RDN îi revin 2063 medici, față de totalul de 12783 pe țară, cifră care este depășită doar de numărul personalului medical al municipiului Chișinău (2221 persoane). Numărul paturilor în spitale pentru RDN este de 4109, iar numărul paturilor la 10.000 locuitori este de 40,7.
67. Procesele migraționiste au un impact atât asupra profilului demografic, cât și asupra situației socio-economice. Migrația are loc pe următoarele direcții: sat-oraș (în interiorul RDN), RDN – Chișinău, Bălți (în special a studenților care studiază la instituțiile universitare din Chișinău și Bălți și care se stabilesc aici) și migrația peste hotarele Republicii Moldova, care înregistrează cel mai mare număr de persoane emigrate. La recensământul din 2004, circa 86000 locuitori ai RDN erau „temporar absenți”, ceea ce înseamnă circa 9% din populația regiunii.

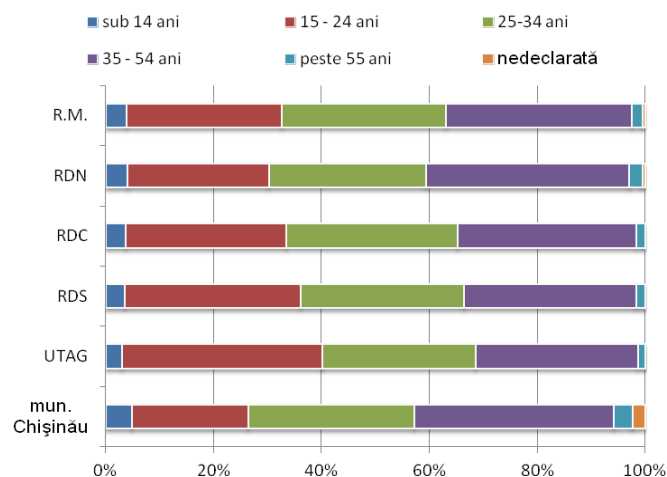
Figura 26. Ponderea populației absente în

Figura 37. Structura populației absente pe

totalul populației, la recensământul din 2004

grupe principale de vârstă

Sursa: BNS

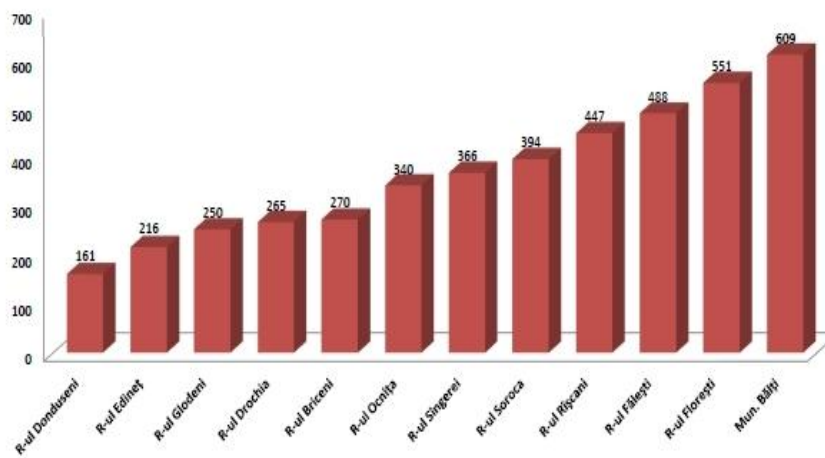
68. Sărăcia și deprivarea sunt deseori în corelație strânsă cu prezența copiilor într-o familie. Cota mare a familiilor numeroase într-o localitate dă o rată înaltă de dependență. Ponderea mare a persoanelor în etate și a invalizilor, la fel, pune o povară mai mare pe ”umerii” populației apte de muncă din comunitate. Problema demografică este accentuată și de ponderea înaltă a populației plecate peste hotare, la muncă.

Pentru a exprima nivelul de deprivare demografică, au fost identificați următorii indicatori:

- Proporția familiilor cu 3 sau mai mulți copii din numărul total de familii;
- Proporția familiilor cu invalizi în numărul total al familiilor;
- Proporția persoanelor de 75 de ani și mai mulți, în totalul populației;
- Proporția populației absente mai mult de un an, în totalul populației.

În cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord, cel mai deprivat raion în domeniul deprivării demografice este Dondușeni (rangul 161). Cea mai bună situație demografică este în localitățile rurale din mun. Bălți (609). În urma analizei din raionul Dondușeni, găsim că cea mai deprivată localitate în domeniul deprivării demografice este satul Briceni, cu rangul 1.

Figura 48. Indicatorul de deprivare demografică pe raioane

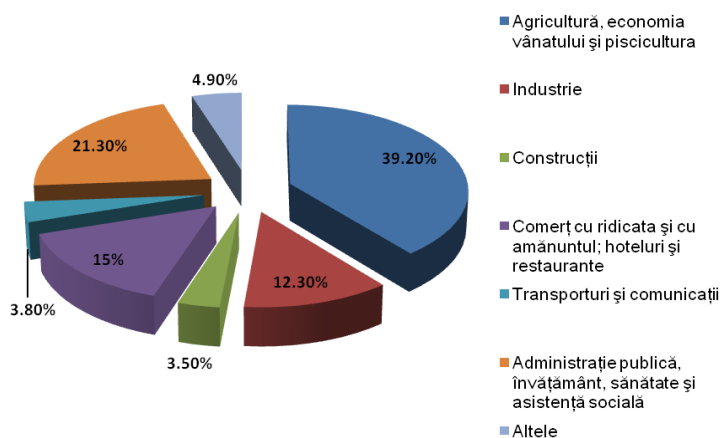

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor devaforizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

Forța de muncă

Numărul populației economic active constituie aproximativ 63% din numărul total al populației (635 mii). Din aceștia, circa 51% (322900) sunt angajați. 39,2% (127 mii) din populația angajată muncește în domeniul agriculturii, care este în mare parte o agricultură de subsistență.

Figura 59. Structura populației angajate, %, 01.01.2010

Sursa: BNS, 2010

69. În 2010, salariul mediu lunar al unui angajat din RDN constituia -2 468 , față de 2 972 lei, salariul mediu pe țară. Salariul mediu lunar al unui angajat din municipiul Bălți constituie circa

3 170 lei sau 107% din salariul mediu pe republică. Salariile pentru celelalte reședințe de raion variază între 1 997 lei și la Glodeni 1 980 lei la Sîngerei.

70. Conform datelor Biroului Național de Statistică pentru anul 2011 în RDN rata de activitate a populației constituie -39,0 %, rata de ocupare – 37,0%, iar rata șomajului este de - 5,2%. Rata șomajului este mai mică în rândul femeilor -5,0% , atât în mediul urban, cât și în mediul rural. Cei mai afectați de șomaj sunt persoanele de 35-44 ani – care constituie de 6,1%. (vezi tabele)

Rata de ocupare %

Total RDN	2008		2009		2010		2011	
	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați
	40,0	42,4	35,5	37,9	34,6	36,9	35,7	38,4

Rata șomajului %

Total RDN	2008		2009		2010		2011	
	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	Bărbați
	2,9	3,4	3,8	6,8	4,5	7,0	5,0	5,5

Populația ocupată % (2010)

Total RDN	sector public	sector privat
	35,1	64,9

2.5 Dezvoltarea economică

71. La nivelul anului 2010, valoarea Produsului Intern Brut în prețuri curente este de 71885474 mii lei. Valoarea PIB/locuitor este de 20,18 lei/locuitor.
72. Rata inflației a constituit în anul 2010 8,1%, iar indicele prețurilor de consum a înregistrat valoarea de 1,3%. Potrivit BNS, s-au consemnat majorări de prețuri pentru alimente (până la 7,1%), mărfuri nealimentare (7,7%) și pentru tarifele serviciilor prestate populației (cu 9,7%).
73. În anul 2009, RDN a înregistrat o producție industrială în valoare totală de 4923,4 milioane lei, ceea ce înseamnă 76% din producția pe anul 2008. Cea mai mare parte a producției industriale este realizată în municipiul Bălți, cu o valoare de 2669,0 milioane lei sau 81,6% față de anul 2008. Valoarea producției industriale înregistrate pentru RDN în 2009 constituie 37,8% din producția municipiului Chișinău, la fel în decreștere față de 2008 până la 81%.
74. Numărul mediu anual al personalului angajat în industrie în RDN este de 25,9 mii persoane, dintre care 11,2 mii persoane - în municipiul Bălți. Valoarea este superioară celei pentru celelalte regiuni de dezvoltare și este depășită de cea înregistrată pentru municipiul Chișinău, care angajează 50,8 mii persoane în industrie, la nivelul anului 2009.
75. Regiunea dispune de un potențial industrial destul de bine dezvoltat. Principalele industrii, conform ultimelor date, sunt: (a) industria extractivă; (b) fabricarea de articole de îmbrăcăminte, prepararea și vopsirea blănurilor; (c) producția și distribuția energiei electrice și termice, a gazelor naturale și a apei calde; (d) industria alimentară și a băuturilor; (e) producția de aparate

și instrumente medicale, de precizie, optice. Peste 50% din potențialul industrial se află în municipiul Bălți. Alte centre cu potențial de dezvoltare: Edineț, Cupcini, Florești, Soroca, Ocnița, Otaci ș.a. Problema cea mai mare a întreprinderilor este dată de uzura morală și fizică a echipamentelor și a utilajelor, tehnologiile învechite, care generează costuri înalte de producție. În același timp, întreprinderile dispun de capacități de producție care rămân neutilizate, infrastructură relativ dezvoltată, care pot sta la baza creării unor parcuri industriale și tehnologice.

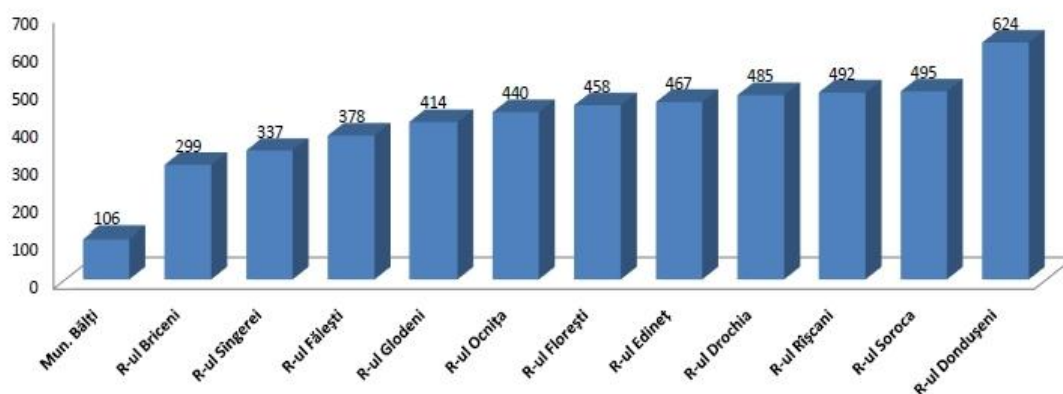
76. 70% din terenurile RDN sunt suprafețe agricole, producția agricolă a regiunii constituind aproximativ 40% din totalul pe țară. Principalele produse agricole sunt cerealele, culturile tehnice și pomicole. Agricultură este principalul sector al ocupării forței de muncă, cuprinzând aproape 45% din populația economic activă a RDN. Sectorul zootehnic furnizează 30-45% din totalul de bovine și 28,2% din totalul de porcine, ovine și caprine. Sectorul agricol este caracterizat de pierderi și o productivitate scăzută, cauzate de mai mulți factori, investițiile reduse, gradul înalt de parcelare a terenurilor. Infrastructura de colectare a produselor agricole este defectuoasă, iar producătorii agricoli se confruntă cu problema concurenței create de produsele de import.
77. Potențialul agroindustrial al regiunii este dat de cele 51 de cooperative de producție, 25 SA, peste 530 SRL-uri, peste 90 mii de gospodării țărănești și întreprinderi individuale. Regiunea cuprinde întreaga industrie a zahărului din țară, cu 5 fabrici de zahăr, precum și 4 întreprinderi de prelucrare a fructelor și legumelor, 5 fabrici zootehnice, 3 întreprinderi avicole și alte societăți specializate. Însă capacitățile lor de producție sunt utilizate la cote minime, producătorii agricoli înregistrând pierderi. Probleme sectorului sunt: decapitalizarea agriculturii, deteriorarea terenurilor, utilizarea unor tehnologii depășite.
78. Sectorul serviciilor este în continuă creștere, în special în comerț, telecomunicații și servicii financiare. Industria hoteliera cuprinde 18 hoteluri și unități de cazare, cu o capacitate de cazare de 2415 locuri per total. Industria turistică oferă 102 arii protejate de stat (suprafață totală de aproximativ 16,6 mii ha), 2 plaje de importanță națională (Soroca, Costești), 20 muzee, 5 mănăstiri, 4 schituri și 178 biserici de importanță națională și regională. Deocamdată, aceste obiective nu sunt atractive pentru turiști, atât din cauza infrastructurii, cât și a curențelor promovării.

Antreprenoriatul

79. Potențialul economic al localității este un factor important care contribuie esențial în dezvoltarea acesteia. Localitățile deprivat economic se confruntă cu mai multe dificultăți în dezvoltare și necesită susținere din exterior pentru a accelera procesul în sine. În regiunile Moldovei activitățile de antreprenoriat sînt încă slab dezvoltate. Indicatorii care urmează au fost selectați ca fiind relevanți să descrie deprivarea economică și sînt componentele acestui domeniu: (1) Venitul bugetului local pe persoană, lei; (2) Calitatea medie a pămîntului - coeficient; (3) Mărimea medie a pămîntului agricol pe persoană, ha; (4) Numărul mediu de vite pe persoană, număr convențional; (5) Numărul întreprinderilor industriale, la 1000 locuitori; (6) Numărul întreprinderilor comerciale, la 1000 locuitori; (7) Numărul întreprinderilor care prestează servicii, inclusiv de transport, agricultură, la 1000 locuitori; (8) Numărul întreprinderilor agricole cu peste 10 ha, la 1000 locuitori; (9) Rata persoanelor 18-35 ani în totalul populației (potențialul social-economic al localității). În Regiunea de Dezvoltare Nord, conform calculelor din 2008, cele mai deprivat localități din punct de vedere economic sînt considerate localitățile din municipiul Bălți (rangul 106). Cel mai puțin deprivat este raionul Dondușeni (rangul 624).

Din cele două localități rurale ale mun. Bălți, cea mai deprivată economic este satul Sadovoe, cu rangul 66.

Figura 60. Deprivarea economică la nivel de raioane

Sursa: IDAM 2010

80. Dezvoltarea antreprenoriatului este unul din obiectivele principale ale dezvoltării regionale. Creșterea numărului întreprinderilor (în general, micro-întreprinderi și întreprinderi mici) este însoțită de reducerea locurilor de muncă (în cadrul întreprinderilor mijlocii și mari).
81. Cu toate că numărul întreprinderilor pe țară este în creștere permanentă, în regiunea de nord numărul acestora este de două ori mai mic decât media națională. De asemenea, distribuția spațială a vânzărilor întreprinderilor este neuniformă, diferențele între raioane fiind de ordinul zecilor. Zonele cele mai active din punct de vedere economic sunt Bălțiul, Soroca și Râșcani, unde operează peste 50 de IMM-uri raportate la 10 000 de locuitori. În același timp, în raioanele Florești și Sîngerei, acest indicator este inferior valorii de 30.
82. La nivelul anului 2009, agricultura angajează 39% din totalul populației active, urmată de administrația publică, învățământ, sănătate și asistență socială (21%), industriei îi revin 12%, iar comerțului, industriei hoteliere și restaurantelor, 15%. 97% din întreprinderi sunt IMM-uri și angajează 57% din personal. Două sferturi din totalul întreprinderilor sunt micro-întreprinderi și angajează 10% din totalul salariaților.
83. Barierele principale cu care se confruntă antreprenorii în lansarea unei afaceri sunt absența informațiilor, în special pentru industriei, resursele financiare limitate, complexitatea procedurilor birocratice.

Investiții și procesul investițional

84. În perioada 2007-2009, investițiile în capital fix au variat, înregistrând un trend pozitiv în 2008 și diminuându-se în 2009 până la 85,9 milioane lei. În raport cu țara, în 2009, investițiile în capital fix pe RDN au avut o pondere de 4,60%, iar Chișinăul a avut 87,75% din total.

Figura 7. Dinamica Investițiilor în capital fix și a lucrărilor de construcție montaj în prețuri curente

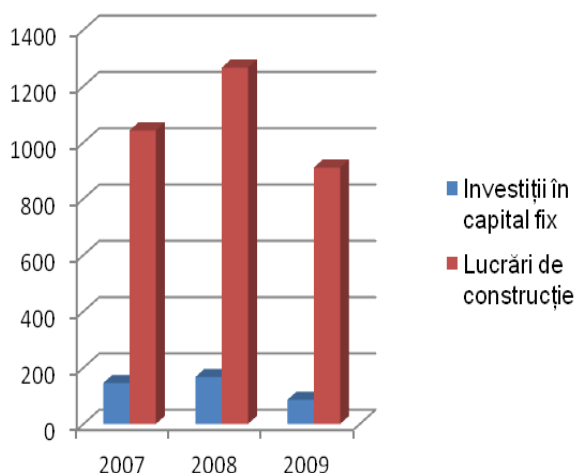
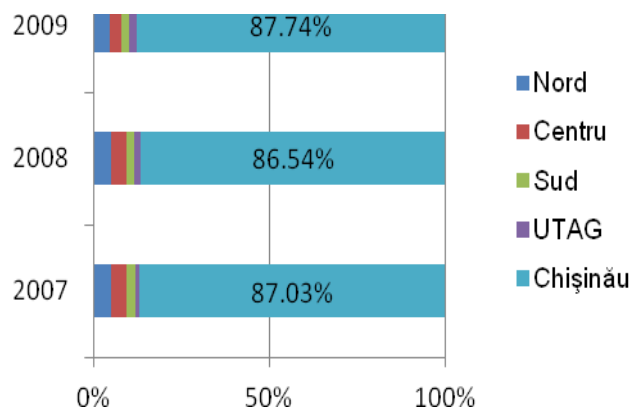

Figura 22. Ponderea investițiilor în capital fix

Sursa: BNS, 2010

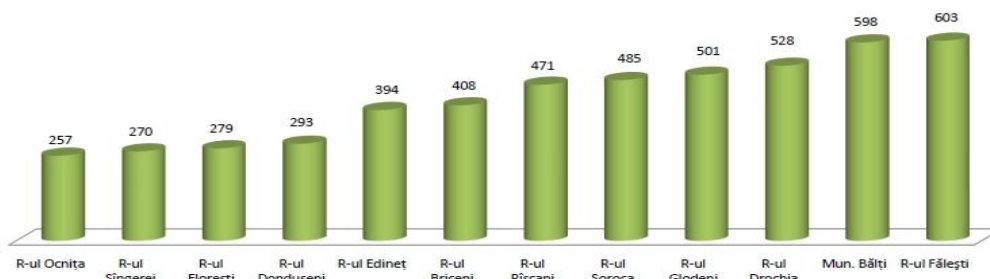
85. Finanțarea investițiilor se realizează în general din surse private, iar administrațiile centrale și locale contribuie cu doar 8-14%. Distribuția în profil teritorial a lucrărilor de construcție și montaj și a investițiilor este inegală, putând varia pe o scală de la unu la cinci.
86. Investițiile străine realizate în regiune sunt simbolice, fiind de cinci ori mai mici decât media pe țară. Acest fapt este cauzat în mare măsură de înregistrarea firmelor străine în capitală, chiar dacă o bună parte a activității lor se desfășoară în regiuni.
87. Regiunea este cunoscuta investitorilor străini prin companiile cu capital străin prezente în ramurile tradiționale – sectorul bancar și industria petrolieră, cât și prin producătorii de materiale de construcție (Knauf), a celor din sectorul alimentară (Sudzucker, Metro, Furshet), din industria automobilelor (Draexlmaier) ș.a.

2.6 Situația socială

88. Educația este strâns corelată cu sărăcia materială și este un aspect important al deprivării multidimensionale. Accesul la educație și calitatea educației determină oportunitățile personale în viitor, posibilitățile de a obține un venit mai mare, deci și nivelul de bunăstare a populației. Cercetările demonstrează că riscul sărăciei descrește direct proporțional cu nivelul de studii. Accesul la educație, mai cu seamă în mediul rural din Moldova, mai este considerată a fi o problemă, în special în domeniul educației preșcolare și al studiilor superioare. Indicatorii selectați pentru acest domeniu au drept scop măsurarea accesului la educație în mediul rural. Cu cât mai mulți copii nu frecventează instituțiile preșcolare și de învățământ, cu atât mai deprivată este localitatea respectivă. Este considerată importantă și asigurarea cu cadre didactice atât a instituțiilor preșcolare, cât și a instituțiilor școlare. În acest context, pentru măsurarea deprivării educaționale au fost selectați următorii indicatori: proporția copiilor în vârstă de 5-6 ani care nu frecventează instituții educaționale preșcolare; proporția copiilor în vârstă de 7-15 ani care nu frecventează școala; proporția adolescenților în vârstă de 16-24 de ani care nu și-au continuat educația; proporția populației care locuiește la distanța de peste 2 km de la școala medie sau liceu; proporția copiilor de 3-4 ani neînscrși în sistemul preșcolar; numărul de copii de 0-6 ani care frecventează instituția preșcolară, per cadru didactic. În Regiunea de dezvoltare Nord, cel

mai deprivat raion din punct de vedere educațional, în anul 2008, este raionul Ocnița (gradul 257). Cel mai prosper raion în domeniul respectiv este Fălești (603). Analizând deprivarea educațională în raionul Ocnița, rangul localităților variază foarte mult: de la cea mai deprivată localitate, cu rangul 6, este satul Unguri și cea mai prosperă localitate, cu rangul 754, este satul Ocnița.

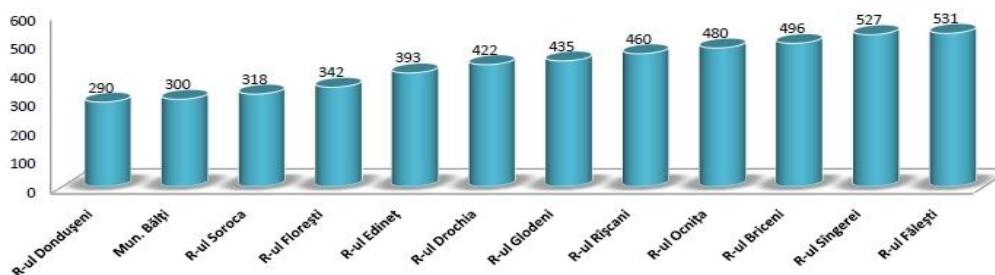
Figura 23. Deprivarea educațională la nivel de raioane

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor deprivatizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

89. Deprivarea asistenței medicale identifică localitățile unde rata mortalității populației în general și a mortalității infantile, în particular, este mare. De asemenea, este măsurat accesul populației la asistența medicală primară și la serviciile spitalelor, la sistemul asigurărilor medicale obligatorii. În mediul rural, se constată distanțe considerabile pînă la oficiul medicului de familie, policlinică și spital, respectiv de peste 1 km, 15 km și 20 km. Este menționabil că starea sănătății populației este asociată cu alte forme ale deprivării și este un determinant important al bunăstării gospodăriilor. Pentru a analiza deprivarea medicală, au fost determinați indicatorii, după cum urmează: rata mortalității; rata deceselor copiilor sub vârsta de 5 ani; rata populației fără acces la un medic de familie în raza de 2 km de la domiciliul lor; distanța medie a populației pînă la spital, km; ponderea populației neîncadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, în totalul populației. Din calculele efectuate pentru anul 2008, în Regiunea de dezvoltare Nord, cel mai deprivat raion în domeniul asistenței medicale este Dondușeni (rangul 290). Cel mai prosper în domeniul dat este raionul Fălești, cu rangul 531. În raionul Dondușeni, cel mai deprivat raion în domeniul asistenței medicale, observăm un decalaj foarte mare între localitățile raionului, rangul variază de la 1 pentru s. Briceni (cea mai săracă localitate), pînă la 595, pentru s. Dondușeni (cea mai prosperă localitate).

Figura 24. Deprivarea asistenței medicale la nivel de raioane

Sursa: Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor deprivatizate în regiunile de dezvoltare. Regiunea de Dezvoltare Nord, 2010

90. În RDN, cea mai mare parte a veniturilor populației provine din veniturile salariale (30.5%). O parte considerabilă (23,2%) provine din remitențe și din venituri din agricultură (18.3%).

Trebuie să menționăm că salariul mediu al bărbaților depășește cu peste 27% salariul mediu al persoanelor de sex feminin.

91. În structura cheltuielilor de consum ale populației prevalează cheltuielile alimentare (48%) și nealimentare (33%), serviciilor revenindu-le 12%. Această proporție este aceeași pentru toate regiunile. Trebuie menționată ponderea mică a cheltuielilor pentru sănătate (4%) și în special pentru educație, de 2,5 ori mai mică decât în capitală.
92. Infrastructura socială din regiune necesită îmbunătățiri. Ameliorarea acesteia ar îmbunătăți condițiile de activitate a instituțiilor și ar crea condiții adecvate pentru beneficiari, reducând totodată cheltuielile de întreținere. Grupurile de beneficiari trebuie să includă toți membrii societății, adică accesul la infrastructură și servicii trebuie să fie non-discriminatoriu (incluzând persoanele în etate, persoanele vulnerabile, persoanele singure, minoritățile etnice, persoanele cu dizabilități).
93. Procesul de informare a populației necesită ameliorări, asigurându-se informarea mai largă a cetățenilor cu privire activitatea instituțiilor, orice fel de modificări, legislație, servicii, drepturile de care se bucură aceștia etc.
94. Prin îmbunătățirea infrastructurii educaționale se vor putea oferi condiții mai bune pentru organizarea procesului educațional, a activităților culturale, urmărind totodată să se implice personalul didactic și elevii în rezolvarea problemelor instituțiilor și să se consolideze capacitatea de inițiere a unor proiecte sociale și de atragere a unor finanțări nerambursabile, care să compenseze lipsurile cu care se confruntă.
95. Putem menționa la problemele care au un impact negativ asupra procesului educațional temperaturile joase din sălile de clasă în timpul sezonului rece, care pot cauza îmbolnăvirea copiilor, ceea ce poate constitui o problemă majoră pentru cei din familiile sărace, care nu dispun de mijloacele necesare pentru a-i trata. Îmbolnăvirea elevilor poate avea ca efect reducerea prezenței la ore și înrăutățirea rezultatelor școlare ale acestora, reducerea interesului față de subiectele prezentate la ore ș.a. În același context, trebuie să spunem că elevii sunt nevoiți să se îmbrace gros, ceea ce provoacă disconfort și îmbolnăvirea lor, din care cauză părinții acestora reclamă deseori condițiile oferite. Personalul didactic se confruntă cu aceeași problemă, fiind afectat în aceeași măsură de aceste lipsuri.
96. Ameliorarea infrastructurii și crearea unor condiții adecvate ar avea un impact benefic general asupra comunității, cu următoarele rezultate:
 - Creșterea prezenței la ore
 - Îmbunătățirea stării sănătății elevilor, inclusiv a celor din familiile socio-vulnerabile, dar și a personalului didactic
 - Reducerea cheltuielilor pentru sănătate ale familiilor (medicamente, consultații, spitale etc.)
 - Reducerea cheltuielilor de încălzire și utilizarea resurselor economisite pentru a achiziționa alte materiale didactice necesare
 - Creșterea eficienței procesului educațional și a pregătirii tinerilor
 - Reducerea absenteismului la serviciu al părinților, cauzat de îmbolnăvirea copiilor.
97. În scopul obținerii unui impact egal asupra grupurilor vulnerabile, recomandăm anumite acțiuni de susținere a familiilor cu dificultăți:

- Organizarea unor activități extrașcolare pentru copiii din grupurile vulnerabile, care să le ofere posibilitatea de a se afla mai mult timp într-o încăpere încălzită, reducându-se astfel riscul îmbolnăvirii, dar și să dedice mai mult timp activităților de învățare
 - Oferirea unor servicii de alimentație gratuită de care să beneficieze copiii din familiile sărace
 - Se va reduce astfel rata absenteismului părinților acestora la muncă/părinții vor putea să utilizeze acest timp pentru căutarea unui loc de muncă.
98. În vederea asigurării unui impact pozitiv din perspectiva de gen, activitățile instituțiilor publice vor ține cont atât de necesitățile persoanelor de sex masculin, cât și de cele ale persoanelor de sex feminin, acestea fiind destinate în egală măsură bărbaților/băieților și femeilor/fetelor.
- Pentru femei/fete, se va avea în vedere:
- Creșterea timpului de muncă pentru femeile care au copii, odată cu reducerea cazurilor de îmbolnăvire a elevilor și a timpului pentru îngrijirea acestora de către mame
 - Creșterea timpului disponibil pentru activitățile menajere
 - Creșterea veniturilor familiilor odată cu angajarea/mărirea timpului de muncă a femeilor.
99. Ameliorarea infrastructurii medicale se înscrie de asemenea în necesitățile stringente ale comunităților din regiunea de nord. Aici putem menționa chiar lipsa unei farmacii în unele localități sau degradarea oficiilor medicilor de familie, lipsa aparatelor și instrumentarului medical sau uzura celor existente.

2.7 Capacități instituționale regionale

100. Formatul de cooperare regională dintre APL și partenerii sociali regionali are drept scop: (i) dezvoltarea socio-economică egală și durabilă în întreaga regiune; (ii) reducerea dezechilibrelor socio-economice interne; (iii) oferirea oportunităților financiare, instituționale și umane necesare dezvoltării socio-economice și (iv) susținerea activității APL și a comunităților locale în dezvoltarea socio-economică.
101. Regiunea cuprinde 11 raioane și municipiul Bălți în calitate de unități teritoriale administrative de nivel II și 315 unități administrativ-teritoriale de nivelul I. RDN corespunde criteriilor europene de clasificare a regiunilor de dezvoltare, clasându-se în categoria NUTS III, cu o populație între 800-3000 mii locuitori. Având în vedere analiza socio-economică, RDN are potențial și oportunități de dezvoltare în care trebuie să se investească.
102. Cadrul instituțional de coordonare a procesului de dezvoltare este format din Consiliul Regional pentru Dezvoltare, care beneficiază de asistența Agenției de Dezvoltare Regională, consiliilor raionale, consiliilor locale și primăriilor, organizațiilor societății civile și sectorului privat.
103. Consiliul Regional pentru Dezvoltare reprezintă o structură fără personalitate juridică, constituită din președinți de raioane, primari, reprezentanți ai sectorului privat și ai societății civile. Acesta funcționează conform regulamentului și are următoarele responsabilități: a) aprobă strategia de dezvoltare regională și planul operațional elaborat de ADR; b) aprobă și promovează proiectele de dezvoltare regională; c) reprezintă regiunea și interesele ei în cadrul Consiliului Național pentru Dezvoltare Regională (CNDR); d) identifică zonele defavorizate; e) monitorizează utilizarea mijloacelor financiare alocate din FNDR pentru regiune; f) evaluează impactul implementării proiectelor și a programelor regionale și gradul de atingere a

- obiectivelor dezvoltării regionale; g) promovează cooperarea interregională și intraregională împreună cu instituțiile publice și organizațiile private.
104. CRD este asistat de Agenția de Dezvoltare Regională, structură cu personalitate juridică care funcționează pe baza regulamentului aprobat de MCDR. ADR îndeplinește următoarele sarcini: a) efectuează analiza dezvoltării social-economice, elaborează strategii, planuri, programe și proiecte de dezvoltare regională; b) coordonează procesul de implementare a strategiilor, planurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională; c) monitorizează și evaluează implementarea strategiilor, planurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională; d) prezintă rapoarte anuale cu privire la implementarea strategiilor de dezvoltare regională CRD, MCDR și CNDR; e) atrage mijloace nebugetare pentru implementarea strategiilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională; f) acordă suport informațional, metodologic și consultativ CRD și APL, în vederea dezvoltării echilibrate și durabile a regiunii; g) asigură lucrările de secretariat ale CRD.
105. Administrația publică raională deliberativă cuprinde consiliul raional, ca autoritate deliberativă, aparatul președintelui și serviciile funcționale; dintre sarcinile consiliilor raionale: (i) administrarea bugetelor raionale; (ii) administrarea patrimoniului public și privat raional; (iii) coordonarea consiliilor locale ale localităților componente; (iv) coordonarea serviciilor publice raionale; (v) stabilirea orientării generale privind organizarea și dezvoltarea urbana din raion; (vi) instituirea și stabilirea de taxe și impozite la nivel de raion; (vii) asigurarea construcției, administrării și modernizării infrastructurii fizice raionale.
106. Consiliile locale și primăriile sunt structurile de bază în procesul de dezvoltare, cu următoarele atribuții: (i) planificarea și administrarea bugetelor locale; (ii) administrarea patrimoniului public și privat local; (iii) planificarea dezvoltării și amenajării teritoriului; (iv) coordonarea serviciilor publice locale; (v) instituirea și stabilirea de taxe și impozite la nivel local; (vi) asigurarea construcției, administrării și modernizării infrastructurii fizice locale.
107. Autoritățile publice locale de nivel unu și doi pot stabili parteneriate cu alte instituții publice și/sau private naționale și/sau externe. Dintre cele mai importante probleme semnalate de APL în procesul de dezvoltare regională sunt insuficiența resurselor financiare investiții, precum și calificarea insuficientă a personalului lor. O oportunitate valoroasă este oferită de alocarea de către UE și alte organisme financiare internaționale a unor granturi destinate încurajării investițiilor în regiuni și a programelor de dezvoltare regională. Având în vedere capacitățile reduse ale autorităților publice locale de gestionare corectă a acestora, marea majoritate a finanțărilor sunt alocate diferitor proiecte de dezvoltare prin intermediul ONG-urilor.
108. Prin numărul de ONG-uri prezente, RDN se situează pe locul trei după RDC și municipiul Chișinău. La nivelul anului 2009, în regiune funcționau 265 structuri care aveau ca obiect de activitate acordarea serviciilor de consultanță și asistență în elaborarea și implementarea programelor și a proiectelor de dezvoltare, cercetare și dezvoltare și alte servicii conexe.
109. Analiza resurselor financiare pentru dezvoltare ale APL a arătat deficiențe semnificative. În 2009, volumul mediu al cheltuielilor publice pe cap de locuitor era inferior nivelului de 100 USD/70 Euro. RDN se plasează astfel prin acest indicator pe ultimul loc după RDC și RDS. De asemenea, volumul cheltuielilor publice este de două ori mai mic decât pentru municipiul Chișinău.

II. Analiza SWOT

110. Analiza SWOT are ca scop evaluarea punctelor tari, punctelor slabe, a oportunităților și amenințărilor caracteristice regiunii, oferind o viziune generală și structurată asupra factorilor pozitivi și negativi cu impact asupra dezvoltării regiunii de nord.

Tabelul 4. Analiza SWOT a Regiunii de Dezvoltare Nord

P UNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Potențial industrial diversificat</p> <p>Prezența unor investitori străini importanți și numărul de întreprinderi private</p> <p>Municipiul Bălți în calitate de pol regional în creșterea economică și urbanizare</p> <p>Rețeaua de transporturi dezvoltată</p> <p>Capacitatea și potențialul aeroporturilor Bălți și Mărculești</p> <p>Potențialul de generare a energiei electrice și termice, posibilitățile de stocare a gazelor naturale</p> <p>Productivitatea muncii și costul redus al forței de muncă</p> <p>Rețeaua de instituții de învățământ</p> <p>Condiții climaterice favorabile pentru agricultură</p> <p>Resurse naturale bogate și diverse, plus rezerve de minerale și resurse acvatice de calitate</p>	<p>Tehnologiile și echipamentul depășite, din producție</p> <p>Costul înalt al capitalului și accesul limitat la resurse financiare al agenților economici</p> <p>Înregistrarea agenților economici în capitală</p> <p>Venituri reduse ale APL și dependența de transferurile de la APC</p> <p>Degradarea orașelor mici și a infrastructurii de servicii</p> <p>Calitatea proastă a căilor rutiere și feroviare</p> <p>Gazificarea redusă a localităților</p> <p>Calitatea proastă a apei potabile</p> <p>Îmbătrânirea populației și depopularea</p> <p>Forța de muncă necalificată</p> <p>Degradarea calității mediului, contaminarea solului, erodarea solurilor și alunecările de teren</p>
OPORTUNITATI	PERICOLE
<p>Vecinătatea cu UE</p> <p>Apartenența la două Euroregiuni și eligibilitatea pentru programele transfrontaliere (Moldova-Ucraina - România 2007-2013; Bazinul Marii Negre, Parteneriatul Estic)</p> <p>Prioritizarea de către Guvern a reformelor de dezvoltare regională și descentralizare</p> <p>Crearea clusterelor, a PI și a incubatoarelor tehnologice</p>	<p>Efectele negative ale crizei financiare mondiale de durată</p> <p>Instabilitatea politică la nivel național, cauză pentru incoerenta politicilor de dezvoltare regională, instabilitatea cadrului normativ</p> <p>Legături reduse cu România și UE</p> <p>Dependenta de resursele energetice externe și fluctuația prețurilor</p> <p>Migrația în creștere a populației tinere</p> <p>Calamitățile naturale și schimbarea climei</p>

3.1 Puncte tari

111. Potențial industrial diversificat: regiunea are acces la resurse naturale/materie primă pentru industriile de prelucrare, materiale de construcție, energetică, mașini și construcții, industria alimentară ș.a.
112. Numărul de întreprinderi private și prezența unor investitori străini notorii: Knauf, Sudzucker, Metro, Furshet, Draexlmair, Petrom ș.a., care contribuie la atragerea capitalului străin.
113. Municipiul Bălți în calitate de pol regional de creștere și urbanizare. Regiunea are cele mai multe centre urbane după regiunea Chișinău. Urbanizarea crește accesul populației la serviciile sociale și oferă oportunități de angajare sau de înființare a unei afaceri.
114. Rețeaua de transporturi. Regiunea este accesibilă prin toate mijloacele de transport. În comparație cu celelalte regiuni, rețeaua rutieră este cea mai modernă și are o pondere înaltă (94%) de drumuri cu îmbrăcăminte rigidă, fiind traversată de o magistrală internațională, 2 noduri feroviare și 2 aeroporturi.
115. Capacitatea și potențialul aeroporturilor Bălți și Mărculești, cu statut de aeroport internațional. Ambele au curse interne și internaționale. Aeroportul din Bălți este certificat și deschis pentru transportul de călători și mărfuri, iar aeroportul din Mărculești are statut de zona economica liberă.
116. Potențialul de generare a energiei electrice și termice, posibilitățile de stocare a gazelor naturale. În comparație cu celelalte regiuni, RDN are capacități importante de generare a energiei electrice (la Bălți, Costești-Stînca, Naslavcea), care ar putea asigura necesarul de energie în regiune. Conducta de gaze naturale din nodul Șoldănești-Rezina, accesul la traseul Bogorodoceni-Mogilev-Podolisc (Ucraina), precum și Bălți-Fălești-Iasi, pot crește securitatea regiunii, iar minele regionale de la Criva pot fi utilizate pentru depozitarea gazelor naturale.
117. Productivitatea muncii și costul redus al forței de muncă. În 2009, salariul mediu lunar al unui angajat constituia 2253,3 lei, față de 2747,6 lei, cât era salariul mediu pe țară. Salariile pentru celelalte reședințe de raion variază între 1772,6 lei la Sângerei și 2286,9 lei la Drochia. Acest factor crește competitivitatea regiunii în raport cu țara și regiunea și poate atrage investiții.
118. Rețeaua instituțiilor educaționale, care oferă acces sporit la educație și constituie un suport pentru dezvoltare și eradicarea sărăciei.
119. Condiții climaterice favorabile pentru agricultură: condiții optime de umezeală și cea mai scurtă perioadă de vegetație activă. Condițiile agroclimaterice sunt favorabile pentru creșterea cerealelor, a sfecelei de zahăr, a florii-soarelui, a tutunului și pomilor fructiferi, deci pentru dezvoltarea sectorului dat.
120. Resurse naturale bogate și diverse, inclusiv rezerve de minerale și resurse acvatice de calitate. Resurse minerale solide pentru industria construcțiilor: calcarul, argila, cretă tehnică, nisip, tripoli. Resurse de ape minerale, care sunt îmbuteliate de agenții economici și utilizate în scopuri curative.

3.2 Puncte slabe

121. Tehnologiile și echipamentul depășite utilizate în producție, în special în agricultură. Înlocuirea lor este limitată de lipsa resurselor financiare, productivitatea fiind în continuare redusă.

122. Costul mare al capitalului și accesul redus la resurse financiare necesare agenților economici. Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, în 2009, rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele acordate agenților economici a fost de 19,04% pentru credite în MDL și 11,89% în valută străină, acestea limitând accesul întreprinderilor la resursele financiare și dezvoltarea sectorului privat.
123. Distribuția spațială neuniformă a întreprinderilor, diferențele enorme dintre raioane.
124. Veniturile reduse ale APL și dependența de transferuri de la APC, înregistrarea și achitarea impozitelor la Chișinău a întreprinderilor din regiune, sistemul deficient de distribuire regională a venitului din impozite. Dependența de transferurile de la APC limitează flexibilitatea autorităților locale și regionale în administrarea resurselor financiare pentru necesitățile locale și finanțarea proiectelor infrastructură.
125. Degradarea orașelor mici și a infrastructurii de utilități publice: acestea se depopulează, forța de muncă emigrează. Infrastructura locativă se degradează în continuu. În 70% din localități se utilizează apa din fântânile arteziene, iar 80% din resursele de apă nu corespund standardelor de calitate. Sistemele de canalizare și stațiile de epurare funcționează doar în localitățile urbane, iar sistemele de termoficare sunt depășite.
126. Calitatea infrastructurii rutiere și feroviare, care deși este mai mare decât în centru și la sud, este foarte proastă, având nevoie de reabilitare. Unele localități au doar drumuri de țară.
127. Gazificarea redusă a localităților, care limitează și oportunitățile de dezvoltare economică.
128. Calitatea apei potabile, nivelul foarte înalt de poluare a fântânilor și izvoarelor din regiune, practicile nesustenabile sub aspect ecologic (multe sisteme rurale de apeduct sunt incomplete, nu au sisteme de canalizare și stații de epurare). Rețelele de apă potabilă, instalațiile de tratare și rețelele de canalizare sunt vechi, incomplete, utilizează tehnologii depășite, nocive pentru mediu. Cu toate că regiunea are resurse suficiente de apă potabilă de calitate (din sursele de suprafață, Prut și Nistru și din cele subterane), aproximativ 50% din localitățile rurale nu au sisteme centralizate de furnizare a apei.
129. Tendințele demografice și îmbătrânirea populației. Regiunea înregistrează doar un spor natural negativ în ultimii ani, cu o valoare de -2,9 în 2009.
130. Deficitul forței de muncă calificate, emigrarea forței de muncă calificate, în special a persoanelor tinere.
131. Degradarea mediului, contaminarea solului, creșterea eroziunii și numărului alunecărilor de teren. Pentru ultimii ani se înregistrează tendința de defrișare și reducere a fâșiilor forestiere, a plantațiilor multianuale și a zonelor umede, care contribuie la creșterea eroziunii solurilor și a numărului alunecărilor de teren, reducând și potențialul turistic și atractivitatea regiunii. Infrastructura și managementul deșeurilor managerate este puțin dezvoltată. Se înregistrează un nivel înalt de poluare a solurilor, a apelor și a altor componente de mediu, dată fiind infrastructura insuficient dezvoltată de colectare a deșeurilor (solide, lichide, toxice), reciclarea insuficientă a deșeurilor. Degradarea și poluarea solului sunt agravate de practicile agricole nocive, de stocarea inadecvată a chimicalelor agricole, prejudiciind grav mediul ambiant.

3.3 Oportunități

132. Vecinătatea cu UE și România, potențialele beneficii comerciale, economice și sociale, de cooperare transfrontalieră. RDN are 3 puncte de frontiera cu România, însă doar unul, Costești-Stânca, este funcțional în prezent.
133. Apartenența la două Euroregiuni și eligibilitatea pentru programele UE de cooperare transfrontalieră (Moldova –Ucraina - România 2007-2013; Bazinul Mării Negre, Parteneriatul Estic). Administrațiile locale sunt membre a 2 Euroregiuni, Prutul de Sus și Siret-Prut-Nistru, care permit participarea la proiecte comune și atragerea investițiilor în domeniul social, economic, mediu și infrastructură. Oportunități de finanțare oferite de două programe mari, Programul Operațional Comun România-Ucraina-Moldova 2007-2013 și Programul Bazinului Mării Negre.
134. Prioritatea acordată de Guvern reformelor de dezvoltare regională și descentralizare. Guvernul reformează cadrul instituțional responsabil de descentralizare, transferând responsabilitățile în cadrul Cancelariei de Stat. Descentralizarea și în special descentralizarea finanțelor publice poate consolida capacitatea regiunilor de alocare a resurselor pentru necesitățile locale de dezvoltare.
135. Crearea clusterelor, a PI și a incubatoarelor tehnologice, capacitatea de inovare a sectorului IMM-urilor, alături de flexibilitate și orientarea către cererea pieței, care au ca rezultat dezvoltarea piețelor prin introducerea unor produse noi sau ameliorate, îmbunătățirea și inovarea proceselor interne și a proceselor de distribuție. Crearea unor parcuri și incubatoare tehnologice va crește capacitatea lor de a inova și introduce produse și tehnologii pe piață.

3.4 Pericole

136. Criza financiară mondială, reducerea lichidităților financiare, cu impact asupra sectoarelor celor mai importante (industrie, agricultură, construcții), veniturile mai mici ale populației și bugetelor autorităților. Criza poate agrava situația social-economică din cauza reducerii investițiilor, a reducerii exporturilor, creșterii șomajului.
137. Instabilitatea politică, incoerenta politicilor în domeniul dezvoltării regionale, modificările frecvente ale cadrului normativ - un obstacol în atragerea investițiilor și competitivitatea regiunii; pierderea încrederii actorilor regionali, a donatorilor externi, deci pierderea unor finanțări importante pentru dezvoltare.
138. Legăturile reduse cu UE prin România: din cele 3 puncte de trecere a frontierei numai două sunt funcționale, nu există o conexiune feroviară directă; starea tehnică proastă a rețelei feroviare, viteza de circulație redusă.
139. Dependenta de resursele energetice externe (98%) și fluctuația preturilor, care influențează costurile de producție și competitivitatea produselor autohtone.
140. Migrația continuă a populației economic active, lipsa locurilor de munca și reducerea celor existente, posibilitatea redusă de angajare a persoanelor apte de munca. Lipsa experienței de muncă a tinerilor reduce șansa lor de a fi angajați și provoacă emigrarea lor în căutarea unui loc de munca.
141. Creșterea frecvenței calamităților naturale, schimbarea climei, care afectează nivelul de trai al populației, sectorul agricol și sectorul industrial.

3.5 Concluzii

142. Analiza socio-economică și analiza SWOT indică factorii interni și externi care afectează dezvoltarea regiunii. A doua regiune după suprafața, din cele șase (după regiunea de dezvoltare Sud), RDN se situează pe al doilea loc și în termeni de PIB și PIB per capita, fiind devansată doar de regiunea Chișinău. Performanța se datorează capacităților industriale și agro-industriale ale regiunii, numărului agenților economici locali, cât și investitorilor străini importanți.
143. Municipiul Bălți, al doilea oraș după mărime și importanță după capitală, este un adevărat pol de creștere pentru localitățile din regiunea de nord, atât economic, cât și educațional și cultural. Gradul relativ mare de urbanizare și accesul la educație favorizează creșterea productivității și impulsionează dezvoltarea umană.
144. Din punct de vedere istoric, RDN a moștenit o rețea diversificată de transport și aeroporturi cu capacități comerciale importante, care facilitează mișcarea mărfurilor, a serviciilor și a resurselor umane și pot favoriza dezvoltarea comercială pe termen lung. Mai mult, RDN dispune și de capacități de producere a energiei, foarte important în dezvoltarea continuă a industriei.
145. Însă performanța economică a regiunii arată că avantajele nu sunt valorificate în întregime. În plus, uzura fondurilor fixe, utilizarea tehnologiilor depășite nu pot favoriza evoluția pozitivă a economiei, productivitatea și calitatea produselor. Costul înalt al capitalului și accesul limitat la resurse, constrângerile și riscurile existente nu favorizează investirea în utilaje și tehnologii moderne și limitează extinderea afacerilor și crearea locurilor de muncă.
146. Lipsa investițiilor publice a dus la degradarea rețelei rutiere și a infrastructurii utilităților publice, situație care determină creșterea costurilor de transport, limitează mișcarea bunurilor, serviciilor, resurselor umane și activitatea economică, precum și dezvoltarea umană. Doar o treime din populație are acces la rețele de apă potabilă, iar calitatea apei din fântânile arteziene nu corespunde standardelor de calitate. Discrepanțele dintre regiune și Chișinău, în ceea ce privește nivelul de viață și dezvoltarea regiunii, în special între mediul urban și rural, sunt agravate și ele de aceste circumstanțe. Drept urmare, a crescut migrația, care însoțită de sporul natural negativ și îmbătrânirea populației duce la reducerea forței de muncă de calitate.
147. Dezvoltarea RDN este puternic influențată de factori externi, precum politicile naționale, care influențează performanța economică și calitatea serviciilor publice locale. Politicile naționale sunt importante în special în condițiile în care veniturile autorităților locale nu sunt suficiente pentru acoperirea cheltuielilor locale, iar administrația locală depinde de transferurile de la bugetul de stat. Astfel, instabilitatea politică și criza economică afectează dezvoltarea RDN.
148. În ultima perioadă, activitatea economică a fost afectată și de condițiile climaterice extreme, în special sectorul agricol și agro-industrial, activitatea unor localități fiind stopată practic de acestea. În absența unor mecanisme de protecție, aceste schimbări amenință dezvoltarea regiunii.
149. Promovarea politicii de dezvoltare regională și accentul pus de Guvern pe descentralizare pot oferi condițiile necesare pentru implementarea unor proiecte de nivel regional. Mai mult, vecinătatea cu UE creează noi oportunități pentru agenții economici și pentru autoritățile publice, care au acces direct la programele de cooperare transfrontalieră finanțate de UE. Întrebuințarea fondurilor naționale și externe în reabilitarea infrastructurii regionale, implementarea unor programe de susținere a businessului și îmbunătățirea condițiilor de mediu vor elimina blocajele în creșterea economică și vor impulsiunea dezvoltarea regiunii.